
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Cortés Jornet, Marina; Borrell Carrera, Helena , dir. Traducció i anàlisi comparativa dels dos primers capítols d'"Anne of Green Gables" de L. M. Montgomery. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2022. 81 pag. (1204 Grau en Traducció i Interpretació)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/265653>

under the terms of the **CC BY-NC-ND** license

FACULTAT DE TRADUCCIÓ I D'INTERPRETACIÓ

GRAU DE TRADUCCIÓ I INTERPRETACIÓ

TREBALL DE FI DE GRAU

Curs 2021-2022

**Traducció i anàlisi comparativa dels dos primers
capítols d'*Anne of Green Gables* de L. M. Montgomery**

Marina Cortés Jornet

1525848

TUTORA

HELENA BORRELL CARRERAS

Barcelona, 7 de juny de 2022

UAB

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Dades del TFG

Traducció i anàlisi comparativa dels dos primers capítols d'*Anne of Green Gables* de L. M. Montgomery

Traducción y análisis comparativo de los dos primeros capítulos de *Anne of Green Gables* de L. M. Montgomery

Translation and comparative analysis of the first two chapters of *Anne of Green Gables* by L. M. Montgomery

Autora: Marina Cortés Jornet

Tutora: Helena Borrell Carreras

Centre: Facultat de Traducció i d'Interpretació

Estudis: Grau de Traducció i Interpretació

Curs acadèmic: 2021-2022

Paraules clau

Traducció literària, literatura infantil i juvenil, *Anne of Green Gables*, L. M. Montgomery, anàlisi comparativa, Canadà, anglès, català

Traducción literaria, literatura infantil y juvenil, *Anne of Green Gables*, L. M. Montgomery, análisis comparativo, Canadá, inglés, catalán

Literary translation, children's literature, *Anne of Green Gables*, L. M. Montgomery, comparative analysis, Canada, English, Catalan

Resum

Aquest treball té com a objectiu proposar una nova traducció al català de la novel·la *Anne of Green Gables*, de Lucy Maud Montgomery. Per a fer-ho, ens proposarem uns objectius i una metodologia a seguir i elaborarem un marc teòric investigant sobre l'obra, l'autora, la situació de la dona en l'època i la traducció de literatura infantil i juvenil. A continuació, elaborarem la traducció dels dos primers capítols de la novel·la i analitzarem els aspectes relacionats amb la traducció de literatura infantil i juvenil que hagen suposat una dificultat. Finalment, reflexionarem sobre tot el procés i sobre els resultats obtinguts en la conclusió.

Resumen

Este trabajo tiene como objetivo proponer una nueva traducción al catalán de la novela *Anne of Green Gables*, de Lucy Maud Montgomery. Para ello, nos propondremos unos objetivos y una metodología a seguir y elaboraremos un marco teórico investigando sobre la obra, la autora, la situación de la mujer en la época y la traducción de literatura infantil y juvenil. A continuación, elaboraremos la traducción de los dos primeros capítulos de la novela y analizaremos los aspectos relacionados con la traducción de literatura infantil y juvenil que hayan supuesto una dificultad. Finalmente, reflexionaremos sobre todo el proceso y sobre los resultados obtenidos en la conclusión.

Abstract

This project aims to propose a new Catalan translation of Lucy Maud Montgomery's novel *Anne of Green Gables*. To do so, we will propose goals and a methodology to follow and we will develop a theoretical framework in which we will research the novel, the author, the situation of women at the time and the translation of children's literature. We will then work on the translation of the first two chapters of the novel and discuss the issues related to translating children's literature that have presented difficulties. Finally, in the conclusion we will reflect on the whole process and on the results obtained.

Avís legal

© Marina Cortés Jornet, Barcelona, 2022. Tots els drets reservats.

Cap contingut d'aquest treball pot ser objecte de reproducció, comunicació pública, difusió i/o transformació, de forma parcial o total, sense el permís o l'autorització del seu autor/de la seva autora.

Aviso legal

© Marina Cortés Jornet, Barcelona, 2022. Todos los derechos reservados.

Ningún contenido de este trabajo puede ser objeto de reproducción, comunicación pública, difusión y/o transformación, de forma parcial o total, sin el permiso o la autorización de su autor/a.

Legal notice

© Marina Cortés Jornet, Barcelona, 2022. All rights reserved.

None of the content of this academic work may be reproduced, distributed, broadcasted and/or transformed, either in whole or in part, without the express permission or authorization of the author.

*Traduir una obra és la millor manera de llegir-la;
és amar-hi i penar-hi, servir-la i dominar-la.
Per on, demés d'èsser la millor manera de llegir,
la traducció és el millor mètode per entrenar-se a ben escriure.
—Josep Carner.*

*Les bones estrelles es van trobar al teu horòscop
i van fer-te tota esperit, foc i rosada
—Browning.*

Índex

1.	INTRODUCCIÓ	6
1.1.	Motivació i objectius	6
1.2.	Estructura i metodologia	7
2.	MARC TEÒRIC	9
2.1.	L'autora: Lucy Maud Montgomery	9
2.2.	L'obra: <i>Anne of Green Gables</i>	11
2.3.	El món femení en l'obra de L. M. Montgomery	14
2.4.	Traducció de literatura infantil i juvenil	17
3.	TRADUCCIÓ: <i>ANNE DE TEULES VERDES</i>	20
4.	ANÀLISI I COMENTARI DELS PROBLEMES DE TRADUCCIÓ	38
4.1.	Doble direccionalitat	38
4.2.	Grau d'adaptació i model de llengua	40
4.3.	Expressions, frases fetes i idiolectes	46
4.4.	Noms propis	49
4.5.	Al·lusions intertextuals	53
4.6.	Al·lusions a la realitat extraliterària i els elements culturals específics	54
5.	CONCLUSIÓ	59
6.	BIBLIOGRAFIA	61
7.	ANNEXOS	64
7.1.	Text original: <i>Anne of Green Gables</i>	64

1. Introducció

1.1. Motivació i objectius

Anne of Green Gables és, sense cap mena de dubte, l'obra de Lucy Maud Montgomery que més impacte ha tingut, no només en la literatura i en la cultura canadenca, en particular, i anglosaxona, en general, sinó que arreu de tot el món Anne Shirley, la protagonista, és tota una icona. Publicada l'any 1908 i traduïda a almenys trenta-sis llengües, aquesta novel·la, pensada originalment per a un públic jove, és la primera part d'una sèrie de sis llibres que segueixen la protagonista en la seua aventura vital. A més a més, compta amb nombroses adaptacions cinematogràfiques que s'han anat produint fins a l'actualitat. En definitiva, més de cent anys després de la publicació d'*Anne of Green Gables*, l'obra continua gaudint avui dia d'una àmplia recepció arreu del món.

No obstant això, quan vam buscar-ne la traducció catalana, al principi crèiem que era inèdita. Finalment, tot i que va costar molt trobar-la, vam localitzar l'única traducció d'aquesta novel·la en la nostra llengua, de Cristina Armán Reyes, publicada el 1995 per Emecé Editores i que actualment es troba descatalogada. D'ací naix la motivació per al present Treball de Final de Grau: com podia ser que una obra de tant d'impacte no estiguera traduïda al català o que només n'hi haguera una traducció de fa vint-i-sis anys descatalogada, sobretot quan en totes les llengües que ens envolten s'està reeditant amb tant d'ànim? Això és una mostra més de la qüestió que arrosseguem des de fa segles: la dificultat d'accedir a la cultura en català, causada per un buit que es va omplint massa a poc a poc.

No obstant això, com una resposta a la qüestió que plantejàvem, recentment s'ha anunciat la propera publicació d'una nova traducció catalana d'*Anne of Green Gables*, de Mariona Arabia Ventura, per part de l'editorial Baula. Tanmateix, com que és una nova traducció, i no una reedició d'aquella existent, ens plantejem una altra qüestió: cal una retraducció d'*Anna de Teules Verdes*? Ha quedat obsoleta, la traducció d'Armán Reyes, pel que fa al model de llengua que s'hi fa servir?

1.2. Estructura i metodologia

En el present treball ens dedicarem a elaborar una nova proposta de traducció catalana d'*Anne of Green Gables*, concretament a la varietat occidental (valencià) i a comparar-la amb la dels anys noranta, ja que en el moment d'iniciar aquest projecte, la nova traducció encara no està publicada.

Pel que fa a la metodologia que seguirem per elaborar aquest treball, primerament, plantejarem les qüestions que més ens interessin per abordar aquest projecte i en farem una recerca per elaborar el marc teòric. Així, parlarem de l'autora, de l'obra, del món femení al Canadà del tombant de segle i de la traducció de literatura infantil i juvenil, gènere en el qual s'emmarca *Anne of Green Gables*.

Hem triat treballar amb els dos primers capítols de la novel·la, perquè són clau en el desenvolupament de tota l'obra: es planteja el conflicte inicial (el malentès gràcies al qual comença la narració) i es presenten els personatges principals. Així, després d'una lectura en profunditat d'aquests capítols, passarem a elaborar la nostra proposta de traducció, el destinatari principal de la qual serà el públic jove, tot i que no oblidarem el públic adult, que també pot gaudir d'una obra de LIJ (d'aquesta qüestió parlarem més endavant, al punt 2.4). D'aquesta manera, la nostra traducció utilitzarà un llenguatge actual, que siga proper i atractiu per als destinataris principals i, tot i que intentarem ser com més fidels possible al text original, tindrem en ment que la traducció s'ha adequar als lectors més joves.

Seguidament, analitzarem els problemes traductològics amb què ens puguem haver topat durant el procés de traducció, els classificarem i els resoldrem segons la proposta de Martin B. Fischer («Ensenyar a traduir literatura infantil i juvenil») al XVIII Seminari sobre la Traducció a Catalunya (2011), que va abordar la traducció de la literatura infantil i juvenil. A més a més, per a resoldre aquests problemes també ens servirem de les tècniques de traducció que proposa Amparo Hurtado (2001). Al mateix temps, compararem les nostres propostes amb aquelles que presenta la traducció al català de 1995 de Cristina Armán Reyes, per comprovar si el model de llengua que s'hi utilitza ha quedat desfasat i si, per tant, és necessària una retraducció.

Finalment, elaborarem una conclusió per tancar aquest projecte, en què reflexionarem sobre tot el procés i sobre les qüestions que ens plantejàvem al principi,

que constitueixen els objectius del treball. Conclourem aquest Treball de Final de Grau amb les fonts consultades i amb el text original en forma d'annex.

2. Marc teòric

2.1. L'autora: Lucy Maud Montgomery

Coneguda per haver situat l'Illa del Príncep Eduard sobre el mapa literari mundial, Lucy Maud Montgomery va publicar la seua primera novel·la, i la més coneguda, *Anne of Green Gables*, el 1908, i va ser una autora molt prolífica: en el moment de la seua mort, el 1942, havia escrit més d'una vintena de novel·les, més de cinc-cents relats, dos reculls de poemes, nombrosos assajos (*The Canadian Encyclopedia*, s.d.) i, a més a més, deu volums escrits a mà corresponents als seus diaris, escrits entre 1889 i poc abans de morir.

L. M. Montgomery nasqué el 1874 a Clifton (ara New London), a l'Illa del Príncep Eduard (Canadà) i es crià a Cavendish sota la custòdia dels seus avis materns, després de quedar òrfena de mare i que el seu pare hi renunciara en certa manera. S'enorgullia del fet que les arrels dels Montgomery es remuntaven fins a la conquesta normanda d'Anglaterra, a partir de la qual els seus avantpassats arribaren a Escòcia. A més a més, consta que la família de l'autora arribà a l'Illa del Príncep Eduard en el segle XVIII i que estigué implicada en els esdeveniments i el desenvolupament històric del territori, ja que els homes de la seua família foren empresaris, agricultors, mestres i polítics influents (Rubio; Waterston, 1985: XIII-XV).

Montgomery començà a escriure des de menuda. Durant la seua infantesa ocupà les llargues estones sola llegint els llibres que trobava a casa i a l'escola, jugant amb amics imaginaris i inventant mons, la qual cosa li permeté desenvolupar la creativitat, que tant li serví per escriure la seua obra (Gillen, 2015: 5-6). Així, als nou anys començà a escriure poesia; de fet, es passava les hores a classe escrivint poemes amb una amiga (anècdota que podem trobar a *Anne of Green Gables*) i als dotze provà que se li publicaren en diversos diaris, dels quals rebé negatives. No obstant això, seguí escrivint poemes i començà amb els relats, la majoria dels quals eren de temàtica tràgica (Gillen, 2015: 16-18). El primer poema que li publicaren, finalment, fou un poema èpic que narrava la llegenda del Capità Le Force, al *Patriot* de Charlottetown el 1890 (Gillen, 2015: 33-34).

El 1894, poc abans d'estudiar literatura durant un curs a Dalhousie University, a Halifax, obtingué la titulació que l'habilitava a fer de mestra, la qual cosa, malgrat que no li agradava, li permetia seguir escrivint contes i relats que li publicaven en revistes i diaris (Gillen 2015: 40-41).

Com ja hem comentat, publicà la seua primera novel·la, *Anne of Green Gables*, el 1908 i assolí l'èxit immediat; de fet, durant el primer any després de la publicació, la novel·la arribà a les deu edicions (McIntosh, Devereux, 2020). Tal fou l'èxit d'Anne Shirley que suposà l'inici de la carrera d'L. M. Montgomery com a novel·lista d'èxit (L. M. Montgomery Institute, s.d.), de la qual escrigué continuacions durant tota la seua vida. A més a més, malgrat que no visqué sempre a l'Illa del Príncep Eduard, pràcticament totes les seues novel·les se situen allà on es crià.

Poc després es casà amb el reverend Ewan Macdonald i des de llavors adoptà el paper de mare i esposa. No obstant això, no renuncià mai a la seua carrera com a escriptora, que hagué de compaginar amb la malaltia mental del seu marit i amb la pròpia; és sabut que ambdós patien depressió (McIntosh, Devereux, 2020).

Tant en vida com de manera pòstuma va rebre una sèrie de premis i reconeixements a les seues obres, entre els quals trobem que fou la primera dona a esdevenir membre de la British Royal Society of Arts (1923) i que fou nomenada Oficial de l'Ordre de l'imperi britànic (1935) (McIntosh, Devereux, 2020).

Segons Rothwell (1999), L. M. Montgomery compartia les idees que proposava el feminisme maternal (qüestió que tractarem més endavant al punt 2.3.) i, de fet, a *Anne of Green Gables* podem veure'l reflectit sobretot en la figura de la matriarca, en la rellevància de la maternitat i en les diferents maneres que tenien les dones de viure-la. Tanmateix, coincidint amb els moviments feministes de la primera meitat del segle XX, l'obra posterior de l'autora anà evolucionant pel que fa al tractament del paper de les dones en la societat i del seu deure. És per això que es considera Montgomery una historiadora social que plasmà en les seues novel·les els canvis en la vida de les dones canadenques des de final del segle XIX fins a final de la dècada de 1930.

2.2. L'obra: *Anne of Green Gables*

Anne of Green Gables és una novel·la infantil-juvenil que narra l'arribada d'Anne Shirley, una xiqueta d'onze anys òrfena, a Teules Verdes, la granja dels germans Marilla i Matthew Cuthbert, que l'adopten, i com aquesta xiqueta tan extravagant acaba robant el cor al poble d'Avonlea, a l'illa del Príncep Eduard. És una xiqueta que es meravella per tot el que l'envolta i que parla molt, amb un llenguatge molt literari, ja que li agrada llegir i escriure. Al llarg de la història se'ns narren anècdotes de la vida a Avonlea i es fan unes descripcions molt detallades del paisatge i de la natura.

L'acció comença quan al primer capítol Rachel Lynde, matriarca de forta personalitat i que no pot estar-se d'assabentar-se de tot el que passa al poble, veu Matthew Cuthbert que se'n va amb el carro de cavalls i vestit per a una ocasió que ella desconeix. Picada per la curiositat, se'n va a Teules Verdes a preguntar a Marilla on va. Marilla li explica que, com que es fan grans, han decidit adoptar un xiquet perquè els ajude a la granja i que Matthew ha anat a buscar-lo a l'estació, la qual cosa Rachel no acaba de veure clar: per a ella, i segons els prejudicis de l'època, un xiquet orfe pot ser molt perillós.

Tanmateix, Anne no apareix fins al segon capítol, quan la narració se centra sobre ella i Matthew Cuthbert, que va a arplegar-la a l'estació de tren, esperant trobar-se un xiquet, i que, malgrat ser conscient de l'error, s'emporta Anne a casa, la qual no deixa de xerrar durant tot el camí, mostrant la seua peculiar personalitat des del primer moment. Ella li explica coses del seu passat, hi comparteix les seues preocupacions i la seua emoció per anar a viure a Teules Verdes i es fascina pel paisatge que van recorrent.

Aquesta novel·la ja planteja molts dels temes que seran recurrents en tota l'obra de L. M. Montgomery. Així, a *Anne of Green Gables*, identifiquen temes com la maternitat; els xiquets orfes, abandonats o separats dels pares, mancats d'amor i d'estima; les mares absents i les mares o figures maternes dures i que no solen mostrar afecte; les dones sense fills i l'educació de les xiquetes (McIntosh, Devereux, 2020). Tots aquests temes els veiem reflectits, per exemple, en el fet que Anne és una xiqueta òrfena que s'ha passat la vida en orfenats i en famílies pobres que no l'estimaven fent-se càrrec de la mainada. A més a més, tot al llarg de la novel·la, Anne és una xiqueta aplicada en l'escola, amb ganes d'aprendre i, quan arriba el moment, deixa enrere temporalment la seua

primera llar, que tant estima, per anar a formar-se com a mestra i, posteriorment, accedeix a la universitat. D'altra banda, Marilla és una dona fadrina a la qual la maternitat li arriba tard i per sorpresa; és una dona pràctica, humil, tradicional i poc acostumada a les mostres d'afecte. De fet, malgrat l'estima que acaba sentint per Anne, com que no li la demostra, o no en sap, acaba resultant massa dura, de vegades, amb la xiqueta, i és d'alguna manera el pol oposat al seu germà Matthew, que està enlluernat per Anne i li ho consenteix tot.

Moltes d'aquestes qüestions tractades en la novel·la podem identificar-les en la pròpia vida de l'autora; com ja hem comentat, Montgomery no conegué sa mare i es crià amb els seus avis, persones d'edat avançada com els Cuthbert, i la seua àvia era una dona dura, amb un gran sentit del deure i a qui li costava mostrar afecte, com a Marilla (Gillen, 2015: 14). Fins i tot, la trajectòria acadèmica d'Anne s'assembla bastant a la de l'autora, com ja hem vist en l'apartat anterior.

D'altra banda, malgrat que el poble d'Avonlea és fictici, l'escenari de la narració és l'Illa del Príncep Eduard, per a la construcció del qual l'autora es basa en els seus propis records d'infantesa a l'illa. A través de les descripcions que en fa, aconsegueix atrapar el lector, fer-lo sentir com si estiguera en aquell escenari: els arbres, les flors, els colors, les olors, els animals, l'arquitectura, etc. Per exemple, al segon capítol, quan Anne i Matthew estan a punt d'arribar a Teules Verdes, s'aturen uns instants al cim d'un turó perquè ella esbrine quina granja és Teules Verdes d'entre totes les que s'hi divisen i es fa aquesta descripció del paisatge:

«The sun had set some time since, but the landscape was still clear in the mellow afterlight. To the west a dark church spire rose up against a marigold sky. Below was a little valley and beyond a long, gently-rising slope with snug farmsteads scattered along it. [...] One away to the left, far back from the road, dimly white with blossoming trees in the twilight of the surrounding woods. Over it, in the stainless southwest sky, a great crystal-white star was shining like a lamp of guidance and promise» (Montgomery, 2015: 29-30).

Tan fons ha calat l'Illa del Príncep Eduard en els lectors, que s'ha convertit en una destinació turística, amb milers de visitants cada any (McIntosh, Gagnon, Besner, 2019).

A més a més, com ja hem comentat més amunt, també se n'han fet adaptacions en format de pel·lícules, sèries, obres de teatre, musicals, produccions radiofòniques i novel·les que s'hi basen. Són especialment conegudes les adaptacions a sèries de televisió

de 1985, dirigida per Kevin Sullivan i protagonitzada per Megan Follows, i de 2017, *Anne with an E*, dirigida per Niki Caro i protagonitzada per Amybeth McNulty, i que inclou en la història original temàtiques d'interès actual: feminisme, diversitat racial i ètnica, temàtica LGTB, etc. (McIntosh, Gagnon, Besner, 2019).

En conclusió, podem reproduir les paraules de Mark Twain quan afirmà que Anne Shirley és «the dearest, most moving and delightful child since the immortal Alice».

2.3. El món femení en l'obra de L. M. Montgomery

Anne of Green Gables ens trasllada al Canadà del tombant de segle, concretament de la dècada de 1890, i per tant és inevitable identificar-hi aspectes socials i culturals del moment. En aquest apartat podríem parlar extensament del context històric, social i cultural d'aquesta època en aquest racó del món, però ens centrarem en un aspecte fonamental de l'obra, que reflecteix la mentalitat de l'autora i la ideologia d'una època: així, tractarem els elements relacionats amb el món femení del Canadà de final del segle XIX que trobem reflectits en els dos primers capítols de la novel·la.

El Canadà de l'època victoriana, encara sota el domini de l'imperi britànic, es regia per uns valors tradicionals. És àmpliament conegut que les dones eren educades per esdevenir esposes i mares, i tota la seua vida girava al voltant d'aquest fet. Les dones de classe baixa, però, abans de casar-se havien de treballar, i algunes feien de mestres o institutrius (fet que podem constatar en moltes de les novel·les escrites en aquella època, com *Jane Eyre*, inspirada en les vivències de Charlotte Brontë i de les seues germanes). Després es casaven i deixaven de pertànyer al pare per pertànyer al marit. Sense drets, sense possessions i sense perspectives de viure segons els propis desitjos, les dones de totes les classes socials estaven condemnades a una vida imposada.

Com ja hem comentat, a *Anne of Green Gables* podem identificar moltes referències a la vida domèstica de les dones, al que s'esperava d'elles i a la imatge que se'n tenia. Ben cert és que L. M. Montgomery compartia una visió del paper de les dones d'acord a un corrent de pensament coetani, que es va escampar sobretot per Canadà: el *feminisme maternal*. Aquesta branca del feminisme defensa que el paper de la dona com a mare és clau en la seua participació social i política en la vida pública, i el seu origen el trobem a principi del segle XX, amb la primera onada feminista, quan s'afirmava que les dones havien de tenir dret a votar per poder ser millors esposes i mares, i no per ser éssers humans (O'Reilly, 2010). De fet, segons Erika Rothwell (1999: 133), a *Anne of Green Gables*, així com en altres novel·les de l'autora, la costura és una metàfora del feminisme maternal: ja al primer capítol, Rachel Lynde és presentada com una *notable housewife* que sempre fa la feina ben feta, que dirigeix el Cercle de Costura (*Sewing Circle*), que participa activament en les activitats de l'església i que és l'enveja d'altres dones per la quantitat de vànoves que ha teixit (Montgomery, 2015: 2). A més a més, també s'explica

que al seu marit se'l coneix com a «Rachel Lynde's husband» (Montgomery, 2015: 2), invertint l'habitual manera de denominar les dones com a «esposa de» i no pel seu nom.

Aquesta figura de matriarca que encarna la senyora Rachel forma part d'un món de dones, on són elles les que manen, dins d'una societat patriarcal (Rothwell, 1999). Per exemple, tot i que no apareix en els dos primers capítols, al llarg de l'obra veiem com és Marilla qui s'encarrega de l'educació d'Anne fora de l'escola (les mares són les que s'encarreguen quasi exclusivament dels fills i de la seua educació extraescolar, sobretot de la de les xiquetes).

D'altra banda, podem observar una imatge molt concreta de les dones que té un home en la novel·la: Matthew, en ser un home extremadament tímid, els té por i es veu indefens en presència d'aquestes: «Matthew dreaded all women except Marilla and Mrs. Rachel; he had an uncomfortable feeling that the mysterious creatures were secretly laughing at him» (Montgomery, 2015: 13-14).

Finalment, també podem fer-nos una idea dels ideals de bellesa femenina imposats, dels quals Anne també és víctima: «I am dreadful thin, ain't I? There isn't a pick on my bones. I do love to imagine I'm nice and plump, with dimples in my elbows» (Montgomery, 2015: 18).

Per concloure aquest apartat, comentarem que la visibilitat que es dona al món femení i a la situació de la dona és un element clau d'*Anne of Green Gables* que pot generar interès en el jovent d'avui, encara que l'obra fora escrita fa més d'un segle. És sobretot als adolescents, i potser més encara a les adolescents, a qui més pot apel·lar la història d'Anne pel fet que la protagonista hi té una edat semblant i s'enfronta a un món que no l'entén i que pot fer-la sentir que no encaixa; però, a més a més, és una jove que té les inseguretats que han tingut i tenen les dones, que desitjaria ser d'una altra manera i que viu més en el seu cap que en la vida real. A més a més, Anne és un personatge que no només trenca amb els cànons pel que fa al caràcter (dones obedients, delicades, tímides), sinó que també trenca amb els cànons físics: és lletja, prima i pèl-roja —tot el contrari a la imatge de bellesa femenina occidental del segle XIX. És per això que creiem que, en una època tan intensa com és l'adolescència, un personatge *outsider* com Anne és molt atractiu. I perquè aquesta història arribe als lectors, els atrega i els faça gaudir de la lectura, haurem d'utilitzar un estil proper i un llenguatge assequible per al lector principal,

sense descurar, però, el fet que la història s'ambienta al tombant de segle, i sense descurar, tampoc, la doble direccionalitat del text; de tot això, en parlarem més endavant, en l'apartat 2.4 (Traducció de literatura infantil i juvenil) i en l'anàlisi de la traducció.

2.4. Traducció de literatura infantil i juvenil

A continuació veurem, des d'un punt de vista general, alguns dels enfocaments que s'han desenvolupat en l'àmbit de l'estudi de la traducció de literatura infantil i juvenil.

Segons Gillian Lathey (2020), per dur a terme adequadament la traducció d'un text infantil, és necessari conservar l'equilibri entre contingut afectiu, creativitat, expressió senzilla i ritme (pensant que els textos infantils se solen llegir en veu alta i que contenen repeticions, rimes, jocs de paraules, onomatopeies, etc.). A més a més, afirma que cal conèixer el públic a què va adreçada l'obra, la seua cultura canviant, el seu desenvolupament i les seues inquietuds.

Així, el que genera debat ha sigut i és el grau de flexibilitat que hauria d'adoptar o no el traductor a l'hora de traslladar un text (com de fidel ha de ser al text original) i quins aspectes cal adaptar i quins cal suavitzar o suprimir, si és que cal. Pel que fa a la primera qüestió, Zohar Shavit (1981), proposa que el traductor pot permetre's la llibertat de manipular el text sempre que tinga en compte els dos principis en què es basa la traducció de literatura infantil: que el text siga apropiat i útil per a l'infant, segons el que la societat pensa que és adequat, i que la trama, la caracterització i el llenguatge s'ajusten al nivell de comprensió de l'infant i a les seues habilitats lectores.

D'altra banda, pel que fa a la segona qüestió (fins a quin punt cal adaptar, si és que cal, un text a la cultura d'arribada), aquesta és el punt on més diversitat d'opinions hi ha, ja que, segons Lathey (2010), les traduccions de literatura infantil varien segons la cultura i segons la concepció contemporània de la infantesa; és a dir, la traducció, com moltes altres pràctiques i disciplines artístiques, és un producte del seu temps. L'adaptació cultural o domesticació ha sigut i és la pràctica més habitual a l'hora de traduir aquestes obres, perquè, segons Lathey, els traductors i els editors no consideren que un infant siga capaç de gaudir ni d'assimilar allò que li és estranger per falta d'experiència vital. No obstant això, experts en la matèria com Göte Klingberg (educador i expert en literatura infantil) o Anthea Bell (reconeguda traductora anglesa) defensen, respectivament, que cal respectar tant com siga possible la integritat del text original i que cal que el traductor tinga flexibilitat i autonomia per determinar quina quantitat d'elements estrangers es poden conservar (Lathey, 2020: 62). Així, Shavit (1986) afirma que la concepció variable del que és adequat per als infants ha comportat que s'hagen adaptat i censurat molts

clàssics universals, per exemple, els contes dels Germans Grimm, *Els viatges de Gulliver* i *Pippi Calcesllargues*. Així es demostra com la ideologia d'un context històric o polític concret determina l'adopció d'unes tècniques de traducció determinades, de vegades mitjançant la censura.

Pel que fa a l'objecte del nostre estudi, *Anne of Green Gables* és una novel·la que s'ha classificat sempre dins de la literatura infantil-juvenil. De fet, l'autora l'escrigué pensant en un públic jove, així com quan n'escrigué les continuacions i la seua obra narrativa en general. A més a més, la història d'Anne Shirley és considerada per molts crítics l'únic clàssic de la literatura infantil canadenca (Stott, 2015). Nosaltres, però, filariem més prim i la classificaríem com una lectura destinada a un públic jove més madur, als adolescents. A causa de la seua longitud (l'edició amb què nosaltres treballem, la de Puffin Classics, té 427 pàgines), del nivell de llengua que s'hi fa servir i de les referències culturals que hi trobem, creiem que els lectors que més gaudiran de la història són els que s'apropen als deu anys; tot i que, evidentment, cada infant té el seu propi nivell de lectura, però nosaltres fem una generalització.

A més a més, aquesta novel·la, com tants altres clàssics infantils, té una natura «ambivalent», que, com bé explica Ana Isabel Sánchez (2019), converteix l'obra en allò que es coneix com a *crossover*: els destinataris no només són els infants, sinó també els adults. Aquestes històries pensades originalment per a infants contenen elements que apelen el lector madur i que van més enllà de la comprensió del lector novell i de la funció educativa de la literatura estrictament infantil: crítiques, reivindicacions i elements que mostren aspectes d'una realitat considerats massa durs o poc apropiats per als infants. L'origen d'aquest tipus d'històries el podem trobar en les faules i en els contes de fades (Lathery, 2020: 60) i moltes obres clàssiques de la literatura infantil es poden classificar com a *crossovers*: *Anne of Green Gables*, *Little Women*, *El petit príncep*, *Alícia al país de les meravelles*, *Peter Pan*, etc.

Per exemple, a la novel·la de Montgomery, ja al primer capítol, quan Marilla explica a la senyora Rachel la decisió d'adoptar un xiquet perquè els ajude a la granja, mostra els seus prejudicis envers els xiquets francesos de Canadà o els àrabs a Londres:

«There's never anybody to be had but those stupid, half-grown little French boys [...]. At first Matthew suggested getting a Home boy. But I said 'no' flat to that. 'They

may be all right—I'm not saying they're not—but no London street Arabs for me, [...] I'll feel easier in my mind and sleep sounder at nights if we get a born Canadian» (Montgomery, 2015: 8-9).

A més a més, quan Rachel adverteix l'amiga dels perills que, segons ella, implica adoptar un orfe, descriu uns actes molt cruels: «Why, it was only last week I read in the paper how a man and his wife up west of the Island took a boy out of an orphan asylum and he set fire to the house at night—set it *on purpose*, Marilla—and nearly burnt them to a crisp in their beds» (Montgomery, 2015: 9-10).

Així, a l'hora de traduir aquestes històries, se sol optar per una de dues opcions: mantenir aquesta vessant ambivalent i fer-ne una traducció més fidel a l'original, amb la qual cosa el públic principal no és l'infantil, sinó més aviat l'adult; o bé suavitzar o, fins i tot, suprimir aquests elements i adaptar-los als lectors més joves, la qual cosa implica una traducció més apartada de l'original (Sánchez, 2019). Aquesta decisió és fonamental a l'hora de definir l'encàrrec d'una obra d'aquestes característiques, ja que enfrontarà el traductor a uns problemes traductològics o a uns altres i, per tant, el portarà a seguir una metodologia concreta i a adoptar unes tècniques i estratègies de traducció determinades per resoldre'ls.

Com ja hem comentat, en aquest treball provarem d'adoptar una metodologia a mig camí entre les dues opcions que hem presentat. D'aquesta manera, com que el públic jove és el principal destinatari de la nostra traducció, farem servir un llenguatge actual i proper, i, a més a més, intentarem ser el més fidels possible al text original, no només pensant en el lector adult, sinó també tenint en compte les inquietuds del lector adolescent i, per tant, no adaptant el que creiem que no és «adequat». A més a més, remarcarem la importància d'un llenguatge i d'un estil àgil i proper: el que fa les traduccions agradables de llegir és l'ús d'una llengua moderna i coneguda per al lector, siga de l'edat que siga; les traduccions que intenten imitar un estil arcaic són carregoses, precisament per això, perquè intenten ser una aproximació a la manera de parlar de l'època, però no arriben a reproduir com es parlava exactament.

3. Traducció: *Anne de Teules Verdes*

Capítol 1

La senyora Rachel Lynde s'emporta una sorpresa

La senyora Rachel Lynde vivia just on el camí principal d'Avonlea s'enfonsava en una xicoteta fondalada, vorejada per verns i fúcsies i travessada per un rierol que naixia més enllà, al bosc de la vella propietat dels Cuthbert. Aquest rierol tenia fama de ser intricat i torrencial al principi del seu recorregut a través d'aquell bosc, amb foscos secrets d'estanyols i cascades; tanmateix, quan arribava a la Fondalada dels Lynde, era un xicotet corrent tranquil i amb bona conducta, perquè ni tan sols un rierol podia passar per davant de la porta de la senyora Rachel Lynde sense el respecte degut envers la decència i el decor. Segurament era conscient que la senyora Rachel seia vora la finestra, observant atentament tot el que passava, des de rierols a xiquets, i si notava alguna cosa estranya o fora de lloc, no descansaria fins haver-ne descobert els motius i les raons.

Hi ha molta gent, d'Avonlea i de fora, que s'interessa profundament pels afers del veí a força de descurar els propis; tanmateix, Rachel Lynde era una d'aquelles persones capaces d'ocupar-se dels seus propis assumptes a més dels de les altres. Era una notable mestressa de casa, sempre feia la feina ben feta, «dirigia» el Cercle de Costura, ajudava a organitzar l'escola dominical i era el pilar més fort de la Societat d'Ajuda de l'Església i Auxiliar de les Missions Exteriors. Tot i això, la senyora Rachel trobava molt de temps per seure durant hores vora la finestra de la cuina, teixint cobertors de fil de cotó — n'havia teixit setze, tal com acostumaven a explicar les mestresses de casa d'Avonlea bocabadades— mentre observava atentament el camí principal que travessava la fondalada i que s'enfilava per l'empinat turó rogenc de més enllà. Com que Avonlea ocupava una xicoteta península triangular que sobresortia cap al Golf de Sant Llorenç, rodejada d'aigua per ambdós costats, qualsevol que n'isquera o que hi entrara havia de passar pel camí d'aquell turó i, d'aquesta manera, exposar-se a la invisible i escrutadora mirada de la senyora Rachel.

Allà seia una vesprada de principi de juny. El sol entrava, càlid i radiant, per la finestra; l'hort d'arbres fruiters que hi havia al pendent de sota de la casa estava florit d'un nupcial blanc rosat i milers d'abelles hi brunzien per sobre. Thomas Lynde —un dòcil homenet a qui la gent d'Avonlea anomenava «el marit de Rachel Lynde»— semblava les llavors de nap tardà al camp del turó que hi havia a l'altra banda de l'estable,

i Matthew Cuthbert també hauria d'haver estat sembrant-ne al gran camp roig del rierol, més enllà, a Teules Verdes. La senyora Rachel sabia que hi havia de ser perquè, el dia anterior a la botiga de William J. Blair a Carmody, l'havia sentit explicar a Peter Morrison que tenia intenció de sembrar les llavors de nap l'endemà de vesprada. Peter li ho havia preguntat, evidentment, perquè, en tota la seua vida, Matthew Cuthbert mai no va ser conegut per donar informació voluntàriament sobre res.

Tanmateix, allà era Matthew Cuthbert, a les tres i mitja de la vesprada d'un dia atrafegat, conduint plàcidament per la fondalada i ascendint pel turó. A més a més, portava camisa de coll blanc i el seu millor vestit, cosa que era una prova suficient que se n'anava d'Avonlea. I anava amb el carruatge i amb l'egua baia, cosa que indicava que recorreria una distància considerable. Ara bé, on anava Matthew Cuthbert i per què hi anava?

Si haguera sigut qualsevol altre home d'Avonlea, la senyora Rachel, connectant amb destresa això i allò, hauria pogut encertar bastant bé ambdues preguntes. Però Matthew eixia tan poc de casa que el que l'empenyia devia ser alguna cosa urgent i extraordinària. Era l'home més tímid del món i detestava haver d'estar entre estranys o anar a qualsevol lloc on haguera de parlar. Veure Matthew vestit amb coll blanc i conduint un carruatge no era una cosa que ocorreguera sovint. Malgrat que la senyora Rachel hi va cavil·lar bastant, no se'n podia fer una idea i això li va espatllar el gaudi de la vesprada.

—Trauré el cap per Teules Verdes després del te i m'assabentaré per Marilla d'on ha anat i per què —va concloure, finalment, la respectable dona—. Normalment no va a la ciutat en aquesta època de l'any, ell, i *mai* no fa visites. Si se li hagueren acabat les llavors de nap no s'hauria mudat ni hauria agafat el carruatge per anar a buscar-ne més. Tampoc no conduïa suficientment ràpid per anar a buscar el metge. Així i tot, alguna cosa deu haver passat des d'anit per fer-lo eixir. Estic totalment desconcertada, sí, senyor, i no tindrè ni la ment ni la consciència tranquil·les fins que sàpiga què ha fet que Matthew isca d'Avonlea avui.

Així, després del te, la senyora Rachel es va posar en marxa. No li calia anar gaire lluny: la gran i aïllada casa amb emparrats i horts on vivien els Cuthbert es trobava a poc menys de mig quilòmetre seguint el camí que ascendia des de la Fondalada dels Lynde. Certament, el llarg camí allunyava la casa encara més. El pare de Matthew Cuthbert, que havia sigut tan tímid i callat com el seu fill, quan va fundar la granja s'havia allunyat tant com havia pogut dels seus conciutadans sense retirar-se del tot al bosc. Teules Verdes es

va construir a l'extrem més allunyat de la seua espaiosa propietat i allà continuava, a penes visible des del camí principal, al llarg del qual se situaven en comunitat tota la resta de cases d'Avonlea. La senyora Rachel Lynde no considerava en absolut que viure en un lloc com aquell fora *viure*.

—Només s'hi allotgen, sí, senyor —va dir mentre avançava pel camí ple de clots profunds i cobert de gespa, vorejat per arbustos de roses silvestres—. No m'estranya que tant Matthew com Marilla siguin una mica rars, vivint tan lluny i sols com viuen. Els arbres no fan massa companyia, però qui sap si, en cas que en feren, n'hi hauria suficients. Jo preferisc mirar la gent. Certament, semblen prou satisfets, ells; supose, però, que hi estan acostumats. El cos s'acostuma a qualsevol cosa, fins i tot que el pengen, com deien els irlandesos.

Amb aquestes cavil·lacions, la senyora Rachel va deixar el camí per entrar al pati de darrere de Teules Verdes, que era molt verd, molt endreçat i molt particular, amb grans salzes ancestrals en un costat i amb esvelts pollancre a l'altre. No s'hi veia cap pal ni cap pedra, perquè, si n'hi haguera hagut, la senyora Rachel les hauria vist. Opinava en secret que Marilla Cuthbert agranava aquell pati amb tanta freqüència com agranava sa casa. Es podria menjar qualsevol cosa que caiguera a terra perquè no s'embrutaria.

La senyora Rachel va donar uns copets a la porta de la cuina amb elegància i hi va entrar quan se l'hi va indicar. La cuina de Teules Verdes era una estança alegre, o ho hauria sigut si no haguera estat tan escrupulosament neta com un rebedor que no s'utilitza. Les finestres donaven a l'est i a l'oest. Per la de l'oest, que mirava al pati de darrere, entrava a raig la suau llum de juny; però la de l'est, des d'on s'entreveien els blancs cirerers florits de l'hort de l'esquerra i els bedolls oscil·lants i esvelts de la fondalada a la vora del rierol, estava enverdida per un entramat de parres. Allà seia Marilla Cuthbert, si és que mai ho feia, sempre lleugerament desconfiada de la llum del sol, que li semblava massa ballarina i irresponsable en un món que havia de prendre's seriosament. Allà seia ara, fent punt, amb la taula parada per al sopar al seu darrere.

Abans d'haver tancat la porta del tot, la senyora Rachel ja havia pres nota mental de tot el que hi havia sobre aquella taula. Hi havia parats tres plats; per tant, Marilla devia estar esperant que algú vinguera amb Matthew a prendre el te. Però els plats eren els de cada dia i només hi havia confitura de pomes silvestres i un sol tipus de pastís; per tant, la companyia que esperava no devia ser especial. Però llavors, per què Matthew portava

coll blanc i l'egua baia? La senyora Rachel començava a marejar-se amb aquest insòlit misteri per a un lloc tan tranquil i poc enigmàtic com Teules Verdes.

—Bona vesprada, Rachel —va dir Marilla amb energia—. Fa una vesprada realment bona, no? Per què no seieu? Com està la família?

Entre Marilla Cuthbert i la senyora Rachel sempre havia existit alguna cosa que, per falta de qualsevol altre nom, es podria anomenar amistat, a pesar de les seues diferències, o potser a causa d'aquestes.

Marilla era una dona alta i prima, angulosa i sense corbes. Tenia els cabells foscos amb alguns flocs grisos i sempre els portava arplegats en un ferm i xicotet monyo al darrere amb dues agulles de filferro enganxades amb agressivitat. Semblava una dona amb poca experiència i de consciència rígida, la qual cosa era certa; però hi havia alguna cosa als seus llavis que, si mai s'haguera desenvolupat una mica, s'hauria pogut considerar indicativa d'un sentit de l'humor.

—Estem tots molt bé —va dir la senyora Rachel—. Però temia que *vós* no ho estiguéreu, quan he vist que Matthew eixia avui. Pensava que potser se n'havia anat a buscar el metge.

Marilla va fer una ganyota comprensiva. Esperava la visita de la senyora Rachel; sabia que veure Matthew eixir d'una manera tan inexplicable seria massa per a la curiositat de la seua veïna.

—Ah, no, jo estic perfectament, tot i que ahir vaig tenir molt de mal de cap —va dir—. Matthew se n'ha anat a Bright River. Hem adoptat un xiquet d'un orfenat de Nova Escòcia i arriba en tren aquesta vesprada.

Si Marilla haguera dit que Matthew se n'havia anat a Bright River per trobar-se amb un cangur d'Austràlia, la senyora Rachel no s'hauria sorprès més. Es va quedar sense paraules durant cinc segons. Era inconcebible que Marilla es riguera d'ella, però la senyora Rachel gairebé es va veure forçada a creure-ho.

—Ho dieu seriosament, Marilla?— va preguntar quan la veu li va tornar.

—Sí, i tant —va dir Marilla, com si adoptar xiquets d'orfenats de Nova Escòcia formara part de les tasques habituals de primavera en qualsevol granja ben administrada d'Avonlea, en lloc de ser una novetat inaudita.

La senyora Rachel sentia que havia rebut una forta impressió. Pensava en signes d'exclamació. Un xiquet! Que, d'entre totes les persones, Marilla i Matthew adoptaren un

xiquet! D'un orfenat! Evidentment el món estava capgirat! Després d'açò, res no la sorprendria! Res!

—Què dimonis us ha ficat una idea així al cap? —va reclamar en to de desaprovació. Ho havien fet sense demanar-li consell i, per tant, calia reprovar-ho.

—Bé, ho hem pensat durant un temps; tot l'hivern, de fet —va replicar Marilla—. La senyora d'Alexander Spencer va vindre el dia abans de Nadal i va dir que a la primavera adoptaria una xiqueta de l'orfenat de Hopetown. La seua cosina viu allà i la senyora Spencer l'ha visitat i s'ha assabentat de tot. Matthew i jo ho hem enraonat de tant en tant des de llavors. Vam pensar d'adoptar un xiquet. Matthew es fa major, sabeu? En té seixanta, i ja no és tan àgil com abans. El cor li dona molts problemes. I ja sabeu com de desesperadament difícil és aconseguir un jornalier. Mai no es pot trobar ningú a banda d'aquells mocosos francesos a mig créixer; i just quan per fi n'aconsegueixes un i li has ensenyat alguna cosa, agafa i se'n va a les fàbriques de conserves de llagosta o als Estats Units. Al principi, Matthew va suggerir que adoptàrem un xiquet d'Anglaterra. Però jo m'hi vaig negar rotundament. «Poden ser bons, no dic que no ho siguen, però no vull vagabunds àrabs de Londres, vaig dir. «Porta-me'n un que siga d'ací. Adoptem qui adoptem, hi haurà un risc. Però em sentiré més còmoda i dormiré més tranquil·la a les nits si adoptem algú nascut a Canadà». Així que finalment vam decidir demanar a la senyora Spencer que ens en triara un quan anara a buscar la seua xiqueta. La setmana passada vam sentir que hi anava, així que li vam encomanar a través dels familiars a Carmody de Richard Spencer que ens portara un xiquet llest i apte d'uns deu o onze anys. Vam decidir que aquesta era la millor edat: prou gran perquè ajude amb les feines domèstiques des del principi i prou menut per instruir-lo com cal. Tenim la intenció de donar-li una bona llar i una educació. Avui hem rebut un telegrama de la senyora d'Alexander Spencer; ens l'ha portat de l'estació el carter, i hi deia que arribaven aquesta vesprada amb el tren de les cinc i mitja. Matthew ha anat a Bright River a buscar-lo. La senyora Spencer el deixarà allà, perquè, és clar, ella continua fins a l'estació de White Sands.

La senyora Rachel s'enorgullia de dir sempre el que pensava i va procedir a fer-ho en aquell moment, després d'haver arranjat mentalment la seua actitud davant una notícia tan sorprenent.

—Bé, Marilla, només us diré clarament que crec que cometeu una enorme estupidesa, ben arriscada, sí, senyor. No sabeu on us esteu ficant. Voleu portar un xiquet

desconegut a casa vostra i a la vostra família i no sabeu absolutament res d'ell, ni quin caràcter té, ni quin tipus de pares tenia, ni quin tipus de persona esdevindrà. Mireu, justament la setmana passada vaig llegir al diari que un matrimoni de l'oest de l'illa va emportar-se un xiquet d'un orfenat i que de nit va calar foc a la casa, *a propòsit*, Marilla, i gairebé va cremar-los mentre dormien. I sé d'un altre cas en què un xiquet adoptat xuclava ous i no van poder llevar-li el costum. Si haguéreu demanat la meua opinió sobre tot açò, cosa que no heu fet, Marilla, us hauria dit que per l'amor de Déu no pensàreu en una cosa així, sí, senyor.

No semblava que aquest fals consol ofenguera ni alarmara Marilla, que seguia fent mitja tranquil·lament.

—No negaré que tingueu una mica de raó, Rachel. Jo també he tingut alguns dubtes. Però Matthew hi estava totalment decidit. Jo ho notava, així que vaig cedir. És tan estrany que Matthew s'enteste en alguna cosa que, quan ho fa, jo sempre sent que és el meu deure cedir. I pel que fa al risc, pràcticament tot el que fem en aquest món comporta un risc. És arriscat tenir fills propis, donat el cas: no sempre ixen bé. I, a més a més, Nova Escòcia és molt a prop de la nostra illa. No és com si l'adoptàrem d'Anglaterra o dels Estats Units. No pot ser molt diferent de nosaltres.

—Bé, espere que tot vaja bé —va dir la senyora Rachel, en un to que clarament evidenciava els seus seriosos dubtes—. Però després no digueu que no us vaig advertir si crema Teules Verdes o si posa estricnina al pou. Vaig sentir un cas a Nova Brunswick on un infant d'un orfenat ho va fer i la família sencera va morir en una terrible agonia. El que passa és que, en aquest cas, va ser una xiqueta.

—Bé, nosaltres no adoptem una xiqueta —va dir Marilla, com si enverinar pous fora un acte purament femení i que no calguera preocupar-se'n en el cas d'un xiquet—. No em passaria pel cap adoptar una xiqueta per criar-la. Em sorprèn que la senyora d'Alexander Spencer ho faça. Tot i que *ella* seria capaç d'adoptar un orfenat sencer si la idea se li ficara al cap.

A la senyora Rachel li hauria agradat quedar-s'hi fins que Matthew tornara a casa amb el seu orfe importat. Tanmateix, en reflexionar que tardaria a arribar almenys dues hores llargues, va decidir enfilat camí amunt fins a casa de Robert Bell per explicar-hi la notícia. Naturalment, causaria una sensació insuperable, i a la senyora Rachel li encantava causar sensació. Així, se'n va anar, una mica per a l'alleujament de Marilla, que sentia

que els seus dubtes i les seues pors reviscolaven sota la influència del pessimisme de la senyora Rachel.

—Ai, redéu senyor! —va exclamar la senyora Rachel en trobar-se fora de perill al camí—. De veres em sembla que estic somiant. Bé, sens dubte em sap greu per aquell pobre jovenet. Matthew i Marilla no en saben res, de xiquets, i esperaran que siga més assenyat i formal que el seu propi avi, si és que mai n'ha tingut un, d'avi, cosa que dubte. Per algun motiu, sembla estrany imaginar-se un xiquet a Teules Verdes; mai no n'hi ha hagut cap, perquè, quan es va construir la casa nova, Matthew i Marilla ja eren grans, si és que mai *foren* xiquets, cosa que és difícil de creure quan els mires. No m'agradaria estar en el lloc d'aquell orfe per res del món. Me'n compadisc, però; sí, senyor.

Això és el que li va dir de tot cor la senyora Rachel als arbustos de roses silvestres. Si haguera pogut veure, però, l'infant que esperava pacientment a l'estació de Bright River en aquell precís moment, se n'hauria compadit d'una manera encara més profunda i intensa.

Capítol 2

Matthew Cuthbert s'emporta una sorpresa

Matthew Cuthbert i l'egua baia trotaven còmodament al llarg dels tretze quilòmetres fins a Bright River. Era un camí bonic entre granges acollidores, que travessava, de tant en tant, boscos d'avet balsàmic o fondalades amb pruneres silvestres vaporosament florides. L'alè dels pomars endolcia l'aire, i els prats s'estenien en la distància fins a les boirines de color perla i morat de l'horitzó, mentre

Cantava l'ocellet

com en l'últim dia d'estiuet.

En certa manera, Matthew gaudia del trajecte, excepte durant els moments en què es topava amb alguna dona i havia de saludar-la amb un moviment de cap, perquè a l'illa del Príncep Eduard s'espera d'un que salude així a tothom amb qui es topa al camí, els conega o no.

A Matthew l'atemorien totes les dones excepte Marilla i la senyora Rachel; tenia la incòmoda sensació que aquelles misterioses criatures es reien d'ell d'amagat. Potser tenia una mica de raó de pensar-ho, ja que era un personatge d'aparença estranya, amb una figura poc elegant, uns cabells llargs d'un gris ferro que li arribaven als muscles corbats, i una barba poblada de color marró clar que portava des que tenia vint anys. De fet, als vint ja tenia un aspecte semblant al que tenia a seixanta, tot i que amb una mica menys de grisor als cabells.

Quan va arribar a Bright River, no es veia cap tren enlloc. Va pensar que havia arribat massa prompte, així que va amarrar el seu cavall al pati del xicotet hotel del lloc i se'n va anar cap a l'estació. La llarga andana estava pràcticament deserta; l'únic ésser viu que s'hi veia era una xiqueta asseguda sobre una pila de palets a l'altre extrem. Matthew, sense a penes adonar-se que *era* una xiqueta, va passar per davant d'ella tan ràpid com va poder sense mirar-la. Si ho haguera fet, difícilment hauria passat per alt la tensa rigidesa i l'expectació de la seua actitud i expressió. Seia allà, esperant alguna cosa o algú i, com que seure i esperar era l'única cosa que podia fer en aquell moment, seia i esperava amb totes les seues forces.

Matthew va trobar el cap d'estació, que tancava la taquilla, preparant-se per tornar a casa a sopar, i li va preguntar si el tren de les cinc i mitja arribaria prompte.

—El tren de les cinc i mitja ha arribat i se n'ha anat fa mitja hora —va respondre el diligent funcionari—. Però han deixat un passatger per a vós, una xiqueta. Està

asseguda fora, als palets. Li he dit que entrara a la sala d'espera de les dames, però m'ha fet saber tota seriosa que preferia esperar fora. M'ha dit que «hi havia més lloc per a la imaginació». Diria que és un cas.

—No espere una xiqueta —va dir Matthew de manera inexpressiva—. He vingut a arregar un xiquet. Hauria de ser aquí. La senyora d'Alexander Spencer l'havia de portar des de Nova Escòcia.

El cap d'estació va xiular.

—Supose que hi ha hagut algun error —va dir—. La senyora Spencer ha baixat del tren amb aquesta xiqueta i l'ha deixada al meu càrrec. Ha dit que vós i la vostra germana l'adoptàveu d'un orfenat i que vindríeu a arregar-la. És tot el que en sé, i no tinc més orfes amagats per aquí.

—No ho entenc —va dir Matthew amb impotència, mentre desitjava que Marilla fora allà per gestionar la situació.

—Bé, val més que pregunte a la xiqueta —va dir el cap d'estació, despreocupat-se'n—. M'atreviria a dir que serà capaç d'explicar-ho; té corda per a estona, això segur. Potser se'ls havien acabat els xiquets del tipus que volíeu.

Es va allunyar content i famolenc, i al desafortunat Matthew li va tocar fer allò que per a ell era més difícil que enfrontar-se amb un lleó al seu cau: apropar-se a una xiqueta, una desconeguda, una òrfena, i preguntar-li per què no era un xiquet. Matthew va gemegar per a si mateix en girar-se i arrossegar els peus amb cura per l'andana cap a ella.

Ella l'havia estat vigilant des que havia passat per davant seu i ara no li treia els ulls del damunt. Matthew no la mirava però si ho haguera fet tampoc no hauria vist com era realment. Tanmateix, un observador normal hauria vist el següent: una xiqueta d'uns onze anys, amb un vestit molt curt, molt estret i molt lleig, d'una llana gris-groguenca. Portava un barret de mariner d'un marró descolorit i per sota, estenent-se-li cap avall per l'esquena, portava dues trenes d'uns cabells gruixuts i indubtablement rojos. Tenia la cara menuda, blanca i prima, i també plena de pigues; la boca gran, així com els seus ulls, que, segons la llum, semblaven verds o grisos.

Fins aquí, l'observador normal. Un d'extraordinari podria haver vist que tenia la barbata molt en punta i pronunciada, els enormes ulls plens d'energia i de vivacitat, la boca dolça i expressiva, i el front gran i ample. En poques paraules, el nostre observador extraordinàriament perspicaç podria haver arribat a la conclusió que el cos d'aquesta

criatura extraviada no l'habitava cap ànima corrent, de la qual el tímid Matthew Cuthbert estava tan ridículament espantat.

Tanmateix, Matthew es va lliurar del mal tràngol d'haver de parlar primer, perquè així que ella va arribar a la conclusió que venia a buscar-la, es va alçar, agafant amb una mà fina i bronzejada la nansa d'una bossa de viatge desgastada i passada de moda, mentre que li allargava l'altra.

—Supose que sou el senyor Matthew Cuthbert de Teules Verdes? —va dir en una veu particularment clara i dolça—. M'alegre molt de veure-vos. Començava a témer que no vinguéreu a buscar-me i ja imaginava tot el que hauria pogut passar per impedir-vos-ho. Havia decidit que si no veníeu aquesta vesprada, baixaria pel sender fins aquell gran cirerer silvestre de la corba, i m'hi enfilaria per passar-hi la nit. No estaria gens espantada, i seria deliciós dormir en un cirerer cobert per la blancor de les flors a la llum de la lluna, no creieu? Un s'hi podria imaginar habitant una casa de marbre, no? I estava del tot segura que, si no haguéreu vingut a buscar-me aquesta vesprada, vindríeu al matí.

Matthew havia pres maldestrament la magra maneta dins de la seua. En aquell moment i en aquell lloc va decidir què faria. No podia dir-li a aquella xiqueta d'ulls entusiastes que hi havia hagut un error; la portaria a casa i deixaria que Marilla se'n fera càrrec. De tota manera, no podia deixar-la a Bright River, fora quin fora l'error que hi havia hagut, així que totes les preguntes i explicacions també s'ajornarien fins que es trobara de nou, sa i estalvi, a Teules Verdes.

—Em sap greu haver arribat tard —va dir amb timidesa—. Vine amb mi. El cavall és allà, al pati. Dona'm la bossa.

—Oh, puc portar-la, jo —va respondre la xiqueta amb entusiasme—. No pesa. Hi porte tots els meus béns materials, però no pesa. I si no s'agafa d'una manera concreta, la nansa s'obre; així que és millor que la porte jo perquè me'n conec el truc. És una bossa de viatge summament vella. Oh, estic molt contenta que hagueu vingut, encara que haguera sigut agradable dormir en un cirerer silvestre. Hem de recórrer una bona distància, no? La senyora Spencer ha dit que eren tretze quilòmetres. Me n'alegre, perquè m'encanta anar en cotxe de cavalls. Oh, viure amb vosaltres i pertànyer a la vostra família em sembla meravellós. Mai no he pertangut a cap família; no ben bé. Però l'orfenat va ser el pitjor. Només hi he passat quatre mesos, però n'he tingut prou. Supose que no heu sigut mai un orfe en un orfenat, per tant no us és possible entendre com és. És pitjor que qualsevol cosa que us pugueu imaginar. La senyora Spencer diu que parlar així és malvat

per la meua part, però jo no tenia intenció de ser malvada. És molt fàcil ser malvat sense saber-ho, no creieu? Era bona gent, sap, la gent de l'orfenat. Però en un orfenat hi ha molt poc de lloc per a la imaginació; només n'hi ha en els altres orfes. Era molt interessant imaginar coses sobre ells: imaginar que, potser, la xiqueta que seia al teu costat en realitat era la filla d'un comte, que quan era un nadó la va robar als seus pares una mainadera cruel que va morir abans que poguera confessar-ho. A la nit solia quedar-me desperta imaginant coses així, perquè durant el dia no tenia temps. Suppose que per això estic tan prima; *estic* terriblement prima, no creieu? Soc un sac d'ossos. M'encanta imaginar que soc bonica i grosseta, i que tinc clotets als colzes.

Dit això, l'acompanyant de Matthew va deixar de parlar, en part perquè s'havia quedat sense alè i en part perquè havien arribat al carruatge. No va dir res més fins que van eixir del poble i baixaven un turonet empinat, el camí del qual havia sigut excavat tan fondo en la terra blana que els marges, vorejats per cirerers silvestres en flor i prims bedolls blancs, es trobaven a uns quants centímetres per sobre dels seus caps.

La xiqueta va allargar la mà i va partir una branca d'una prunera silvestre que fregava contra el costat del carruatge.

—No ho trobeu preciós? En què us fa pensar aquell arbre, tot blanc i delicat, que sobreix del marge? —va preguntar.

—Bé... ni idea —va dir Matthew.

—No? Doncs una núvia, evidentment; una núvia tota de blanc amb un preciós vel boirós. No n'he vist mai cap, de núvies, però puc imaginar com deuen ser. Jo no espere arribar mai a ser una núvia. Soc tan lletja que ningú no voldrà casar-se amb mi mai, a menys que siga un missioner estranger. Suppose que un missioner estranger no deu ser massa exigent. Però sí que espere tenir algun dia un vestit blanc. És el meu ideal més elevat de felicitat terrenal. M'encanta la roba bonica. Si no recorde malament, mai a la vida no he tingut un vestit bonic, però, evidentment, això és una raó més per esperar-ho amb il·lusió, no? I aleshores puc imaginar-me que vaig meravellosament vestida. Aquest matí, quan he marxat de l'orfenat, em sentia molt avergonyida perquè havia de portar aquest horrorós vestit de llana vell. Tots els orfes l'havíem de portar, sabeu? Un comerciant de Hoptown va donar l'hivern passat tres-cents metres d'aquesta llana a l'orfenat. Alguns deien que fou perquè no podia vendre-la, però jo preferisc creure que fou gràcies a l'amabilitat del seu cor, no creieu? Quan hem pujat al tren, tenia la sensació que tot el món devia estar mirant-me i compadint-se de mi. Però jo m'he esforçat per

imaginar que portava el vestit de seda blau clar més bonic; perquè quan *imagines*, més val que imagines alguna cosa que valga la pena; i un gran barret ple de flors i de plomes que es balancejaven, i un rellotge daurat, i uns guants de pell i unes botes. Immediatament m'he sentit més animada i he gaudit del viatge a l'illa amb totes les meues forces. No m'he marejat ni una mica venint amb vaixell. La senyora Spencer tampoc, tot i que normalment sí que li passa. Ha dit que no tenia temps de marejar-se, vigilant-me com estava perquè no caiguera a l'aigua, i que mai no ha vist ningú tan mogut com jo. Però si així ha evitat marejar-se, és una sort que em moguera, no? Jo volia veure tot el que hi haguera per veure en aquell vaixell, perquè no sabia si mai hi tindria una altra oportunitat. Oh, quina quantitat de cirerers en flor! Aquesta illa és el lloc més florit de tots. Ja m'encanta, i m'alegra molt saber que viuré aquí. Sempre he sentit que l'illa del Príncep Eduard és el lloc més bonic del món, i m'agradava imaginar que hi vivia, però en realitat mai no vaig esperar que es fera realitat. És meravellós quan el que imagines es fa realitat, no? Però aquests camins rojos són molt estranys. Quan hem pujat al tren a Charlottetown i els camins rojos han començat a passar com un llampec a l'altre costat de les finestres, he preguntat a la senyora Spencer què és el que els fa rojos, i ella ha dit que no ho sabia i que per l'amor de Déu no li fera més preguntes, perquè devia haver-li'n fet ja mil. Suppose que així era, però com se suposa que has d'esbrinar les coses si no fas preguntes? I què *fa* que els camins siguen rojos?

—Bé... ni idea —va dir Matthew.

—Bé, això és una de les coses que caldrà esbrinar en algun moment. No és esplèndid pensar en totes les coses que hi ha per descobrir? Em fa sentir contenta d'estar viva; és un món tan interessant! No seria ni la meitat d'interessant si ho sapiguérem tot, no? Aleshores no hi hauria lloc per a la imaginació, no creieu? Estic parlant massa? La gent sempre m'ho diu. Preferiríeu que no parlara? Si m'ho demaneu, pararé. Puc *parar* quan m'ho propose, encara que és difícil.

Matthew, sorprès de si mateix, s'ho estava passant bé. Com la majoria de la gent callada, li agradava la gent xerraire quan estava disposada a parlar sola i no esperava que ell hi participara. Però mai no havia esperat gaudir de la companyia d'una xiqueta. Sincerament, les dones eren bastant dolentes, però les xiquetes eren pitjor. Detestava la manera que tenien de passar-li pel costat amb timidesa, mirant-lo de reüll, com si esperaren que se les menjara d'una queixalada si s'atrevien a dir alguna cosa. Aquell era el tipus de xiqueta ben educada d'Avonlea. Però aquesta bruixa pigada era molt diferent,

i malgrat que a la lenta intel·ligència d'ell li resultava difícil seguir el ritme dels ràpids processos mentals d'ella, va pensar que, en certa manera, la seua xerradissa li agradava. Així que, tan tímidament com sempre, va dir:

—Ah, no, pots parlar tant com vulgues. No em molesta.

—Oh, me n'alegre tant. Sé que vós i jo ens avindrem molt bé. És un alleujament parlar quan vols i que no et diguen que als xiquets se'ls ha de veure però que no se'ls ha de sentir. M'ho han dit un milió de vegades. I la gent es riu de mi perquè faig servir paraules grandiloqüents. Però si tens grans idees, has d'utilitzar grans paraules per expressar-les, no trobeu?

—Bé... té sentit —va dir Matthew.

—La senyora Spencer diu que dec haver menjat llengua. Però no és cert perquè no n'he menjat mai. També ha dit que casa vostra es diu Teules Verdes. Li ho he preguntat tot. I ella ha dit que ha arbres per tot arreu. M'he alegrat més que mai. És que m'encanten els arbres. I a l'orfenat no n'hi havia cap, només uns pocs de menudets, pobrets, fora a la part de davant, amb reixetes blanques al seu voltant. Aquells arbres sí que ho semblaven, d'orfes. Quan els mirava em venien ganes de plorar. Solia dir-los «Ai, *pobrets!* Si estiguéreu en un bosc gran i fantàstic amb altres arbres al vostre voltant, amb molsa i campanetes creixent per damunt de les vostres arrels, amb un rierol no molt lluny i ocells cantant a les vostres branques, podríeu créixer, no? Però ací no ho podeu fer. Sé exactament com us sentiu, arbres». M'ha sabut molt greu deixar-los aquest matí. Se li agafa molta estima a aquestes coses, no creieu? Hi ha algun rierol prop de Teules Verdes? Se m'ha oblidat preguntar-li-ho a la senyora Spencer.

—Bé, sí, n'hi ha un just per sota de casa.

—Fantàstic. Sempre he somiat viure prop d'un rierol. No esperava que es complira, però. Sovint els somnis no s'acompleixen, no? No seria bonic si ho feren? Però ara mateix em sent quasi del tot feliç. No puc sentir-me exactament del tot feliç perquè... bé, de quin color diríeu que és açò?

Va estirar una de les seues trenes llargues i brillants per sobre del seu muscle prim i la va sostenir davant dels ulls de Matthew. Ell no estava acostumat a triar entre els tints dels cabells de les senyores, però en aquest cas no n'hi havia dubte.

—És roig, no? —va dir.

La xiqueta va deixar caure la trena amb un sospir que semblava que venia de molt endins i que expressava totes les penes del món.

—Sí, és roig —va dir amb resignació—. Ara veieu per què no puc ser del tot feliç. Ningú amb els cabells rojos podria ser-ho. La resta de coses, les pigues, els ulls verds i la meua primor, no m'importen tant. Puc imaginar que no les tinc. Puc imaginar que tinc un bonic cutis rosat i uns encantadors ulls de color violeta brillants com les estrelles. Però *no puc* imaginar que no tinc els cabells rojos. Faig el que puc. Em dic a mi mateixa, «tinc els cabells d'un color negre gloriós, tan negre com l'ala d'un corb». Però sempre *sé* que són d'un roig lleig i se'm trenca el cor. Seran la pena de la meua vida. Una vegada vaig llegir en una novel·la sobre una xiqueta que tenia una pena per a tota la vida però no era perquè tinguera els cabells rojos. Tenia els cabells d'un daurat pur que li onejaven des del front d'alabastre. Què és un front d'alabastre? No ho he sabut mai. M'ho podeu explicar?

—Bé, tem que no puc —va dir Matthew, que començava a marejar-se. Se sentia com aquella vegada durant la seua temerària joventut en què un altre xiquet el va persuadir de pujar als cavallets durant un pícnic.

—Bé, fora el que fora devia ser alguna cosa encantadora perquè ella era d'una bellesa divina. Us heu imaginat mai com deu ser sentir-se d'una bellesa divina?

—Bé, no, mai no m'ho he plantejat —va confessar, ingenu, Matthew.

—Jo sí, sovint. Si tinguera l'opció, què preferiríeu tenir: una bellesa divina, una intel·ligència enlluernadora o una bondat angelical?

—Bé, no... no sabia dir.

—Jo tampoc. Mai no em decidisc. Però això no canvia res perquè és poc probable que jo tinga mai alguna d'aquestes qualitats. Segurament mai no tindrè una bondat angelical. La senyora Spencer diu que... oh, senyor Cuthbert! Oh, senyor Cuthbert!! Oh, senyor Cuthbert!!!

Això no era el que la senyora Spencer havia dit; tampoc no havia caigut la xiqueta del carruatge, ni Matthew havia fet res sorprenent. Senzillament havien tombat per un revolt del camí i havien arribat a l'«Avinguda».

L'«Avinguda», anomenada així per la gent de Newbridge, era un tram del camí d'uns quatre-cents o cinc-cents metres de longitud, totalment coberta per una volta d'enormes pomeres frondoses que un vell granger excèntric havia plantat feia anys. Per sobre dels caps hi havia un llarg dosser de flors nevades i fragants. Per sota de les branques, l'aire estava impregnat d'un crepuscle morat i, més enllà, un indici d'una posta de sol pintada al cel brillava com un gran rosetó al rerefons d'una catedral.

Semblava que aquella bellesa deixava la xiqueta sense paraules. Es va tornar a reclinar en el carruatge, agafant-se les manetes per davant, alçant el rostre embadalit cap a la blanca esplendor de dalt. Fins i tot quan ja ho havien deixat enrere i recorrien la llarga pendent avall cap a Newbridge, no es va moure ni va dir res. Va contemplar enllà, amb el rostre encara extasiat, la posta de sol a ponent, amb uns ulls que veien visions passejant esplèndidament a través d'aquell fons radiant. Van seguir en silenci mentre travessaven Newbridge, un poblet animat on els gossos els lladraven, els xiquets xicotets es cargolaven de riure i els rostres curiosos observaven des de les finestres. Quan havien recorregut cinc quilòmetres més, la xiqueta seguia sense dir res. Era evident que podia estar-se callada amb tanta energia com podia parlar.

—Supose que deus estar molt cansada i que deus tindre fam —es va atrevir a dir Matthew, finalment, per explicar el llarg atac de mudesa amb l'única raó que se li acudia—. Però no ens queda molt per arribar; un quilòmetre i mig més, només.

Ella va eixir del seu somieig amb un sospir profund i el va mirar amb l'expressió somiadora d'una ànima que havia estat vagant lluny, guiada per les estrelles.

—Oh, senyor Cuthbert —va xiuxiuejar—, què era aquell lloc per on hem passat, aquell lloc blanc?

—Bé, deus voler dir l'Avinguda —va dir Matthew després de reflexionar profundament durant un moment—. És un lloc bastant bonic.

—Bonic? Oh, *bonic* no sembla la paraula adequada. Tampoc bell. Tallen curtes. Oh, ha sigut meravellós; meravellós. És la primera cosa que he vist que no es podia millorar amb la imaginació. Senzillament, sent satisfacció ací —es va posar una mà sobre el pit—, m'ha fet un mal estrany i rar encara que ha sigut un mal agradable. Heu sentit alguna vegada un dolor com aquest, senyor Cuthbert?

—Bé, no recorde que m'haja passat mai.

—A mi em passa moltes vegades; sempre que veig alguna cosa majestuosament bella. Però aquell lloc encantador no hauria de dir-se l'Avinguda. Un nom així no té significat. Hauria de dir-se... vejam... el Camí Blanc de les Delícies. No trobeu que és un nom bonic i imaginatiu? Quan no m'agrada el nom d'un lloc o d'una persona sempre n'imagino un de nou i els recorde així. A l'orfenat hi havia una xiqueta que es deia Hepzibah Jenkins, però per a mi sempre va ser Rosalia De Vere. La gent pot anomenar aquell lloc l'Avinguda, però jo sempre l'anomenaré el Camí Blanc de les Delícies. De veritat que només queda un quilòmetre i mig per arribar a casa? Me n'alegre i em sap

greu. Em sap greu perquè aquest trajecte ha sigut molt agradable i sempre em sap greu quan les coses agradables acaben. Després pot passar alguna altra cosa més agradable encara, però un no pot estar-ne mai segur. I és molt habitual que no passe; almenys aquesta ha sigut la meua experiència. Però m'alegra pensar a arribar a casa. Sabeu, no he tingut mai una llar de veritat des que tinc memòria. Només de pensar a arribar a una llar de veritat em ve de nou aquell mal agradable. Oh, quina preciositat!

Havien arribat al cim d'un turó. Als seus peus hi havia un estany, que quasi semblava un riu, de tan llarg i sinuós com era. Un pont el travessava per la meitat i des d'allà fins l'extrem més baix, on un cinturó de dunes de tonalitat ambre el separaven del golf blau fosc de més enllà, l'aigua resplendia en molts matisos canviant: els tons més sobrenaturals de safrà, de rosa i d'un verd eteri, amb altres tons imprecisos per als quals mai no s'ha trobat un nom. Més enllà del pont, l'estany ascendia fins a unes arbredes d'avets i aurons que el vorejaven, i s'estenia, tot fosc i translúcid, sota les seues ombres vacil·lants. Ací i allà, una prunera silvestre s'inclinava des de la vora com una xica vestida de blanc donant copets amb la punta del peu al seu propi reflex. Des del mareny al cap de l'estany arribava el cor clar i tristament dolç de les granotes. En un pendent més enllà hi havia una caseta grisa que mirava a un pomar blanc i, malgrat que encara no s'havia fet del tot fosc, una llum brillava des d'una de les seues finestres.

—Això és l'estany de Barry —va dir Matthew.

—Oh, no m'agrada aquest nom, tampoc. Li diré... vejam... el Llac d'Aigües Brillants. Sí, és el nom perfecte. Ho sé per l'entusiasme. Quan trobe un nom que escau perfectament, m'entusiasme. A vós, us entusiasma alguna cosa?

Matthew va rumiar.

—Bé, sí. Sempre m'entusiasme més o menys quan veig aquelles fastigoses larves blanques que foraden els parterres de cogombres. No els puc ni mirar.

—Oh, no crec que això siga exactament el mateix tipus d'emoció. Creieu que pot ser-ho? No sembla que hi haja massa relació entre larves i llacs d'aigües brillants, no? Però per què la gent li diu l'estany de Barry?

—Crec que és perquè el senyor Barry viu allà dalt en aquella casa. Li diuen el Pendent de l'Hort. Si no fora per aquell arbust gran que hi ha al darrere, es podria veure Teules Verdes des d'ací. Però hem de travessar el pont i seguir el camí, així que queda quasi un quilòmetre més.

—El senyor Barry té filles menudes? Bé, tampoc no tan menudes, de la meua mida.

—En té una d'uns onze anys. Es diu Diana.

—Oh! —amb una llarga inspiració—. Quin nom més encantador!

—Bé, no ho sé. A mi em sembla que té alguna cosa terriblement pagana. Jo preferisc June o Mary o algun nom sensat per l'estil. Però quan Diana va nàixer, hi havia un mestre que s'allotjava a casa de la família i li deixaren posar-li el nom i ell li va posar Diana.

—Tant de bo hi haguera hagut un mestre com aquell a prop quan vaig nàixer jo, llavors. Oh, ja hem arribat al pont. Tancaré els ulls amb força. Em fa por travessar ponts. No puc evitar imaginar-me que potser just en el moment en què arribem a la meitat, es plegaran com una navalla i ens engoliran. Així que tanque els ulls. Però, malgrat això, sempre els he d'obrir quan crec que estem arribant a la meitat. Perquè, sabeu, si el pont s'ensorrara *de veritat*, m'agradaria *veure'l* ensorrar-se. Quin soroll més divertit que fa! Sempre m'agrada la part sorollosa dels ponts. No és esplèndid que hi haja tantes coses en aquest món que ens poden agradar? Mireu, ja l'hem travessat. Ara miraré enrere. Bona nit, estimat Llac d'Aigües Brillants. Sempre dic bona nit a allò que estime, com a les persones. Sembla com si l'aigua em somriguera.

Quan havien ascendit pel turó de més enllà i tombat per un revolt, Matthew va dir:

—Ja som molt a prop de casa. Teules Verdes és just...

—Oh, no m'ho digueu —va interrompre ella, sense alè, agafant-li el braç a mig alçar i tancat els ulls per no veure el gest que feia ell—. Deixeu-me endevinar-ho. Estic segura que ho encertaré.

Va obrir els ulls i va mirar al seu voltant. Eren al cim d'un turó. El sol feia estona que s'havia post, però el paisatge encara era clar en el suau crepuscle. A l'oest, l'agulla d'una fosca església s'erigia contra un cel de color calèndula. A sota hi havia una xicoteta vall i, més enllà, un llarg pendent que ascendia suaument, amb granges acollidores que s'hi escampaven. Els ulls de la xiqueta es precipitaven d'una a l'altra, entusiasmats i melangiosos. Finalment es van posar sobre una que quedava a l'esquerra, retirada del camí, d'un blanc tènue i amb arbres en flor, en la penombra dels boscos del voltant. Per sobre, al cel immaculat del sud-oest, una enorme estrella blanca brillava com un llum de guiament i de promesa.

—És aquella, veritat? —va dir ella mentre l’assenyalava.

Matthew va colpejar les regnes contra el llom de l’egua, encantat.

—Molt bé, ho has encertat! Però supose que la senyora Spencer te l’ha descrit perquè la pogueres reconèixer.

—No, no ho ha fet; de veritat que no ho ha fet. Tot el que m’ha dit podria haver-se aplicat perfectament a la majoria de les altres granges. No tenia una idea clara de quin aspecte tenia. Però just en el moment en què l’he vist, m’he sentit com a casa. Oh, sembla que estic somiant. Sabeu, dec tindre el braç ple de blaus des del colze cap amunt perquè avui m’he pessigat moltes vegades. Continuament m’envaïa una horrible sensació com de nàusees i em feia molta por que tot fora un somni. Llavors em pessigava per comprovar que era real, fins que de sobte he recordat que fins i tot suposant que només fora un somni, valia més que continuara somiant tant com poguera, així que he deixat de pessigar-me. Però tot això *és* real i quasi hem arribat a casa.

Amb un sospir d’embadaliment, va recaure en el silenci. Matthew es va moure intranquil. S’alegrava que fora Marilla, i no ell, qui hauria d’explicar-li a aquella xiqueta abandonada pel món que, al cap i a la fi, la llar que anhelava no seria seua. Van recórrer la Fondalada dels Lynde, on ja era pràcticament fosc, però no tan fosc perquè la senyora Lynde no poguera veure’ls des de la finestra. Van ascendir el turó i van recórrer el llarg camí de Teules Verdes. Quan van arribar a casa, Matthew s’encollia davant de la revelació que s’apropava amb una energia que no entenia. No pensava en el problema que aquest error probablement suposava per a Marilla o per a ell mateix, sinó en la decepció de la xiqueta. Quan pensava en aquella llum embadalida apagant-se-li als ulls, tenia una sensació incòmoda, com si estiguera a punt de col·laborar en l’assassinat d’alguna cosa; una sensació molt semblant a aquella que l’envaïa quan havia de matar un corder o un vedell o qualsevol altra criatura xicoteta i innocent.

El pati estava bastant fosc quan hi entraren i les fulles del pollancre cruixien sedosament al voltant.

—Escolteu com els arbres parlen en somnis —va xiuxiuejar ella, mentre ell l’ajudava a baixar—. Quins somnis més bonics deuen tindre!

Aleshores, agafant amb força la bossa que contenia tots els seus «béns materials», el va seguir cap a dins de casa.

4. Anàlisi i comentari dels problemes de traducció

A continuació comentarem els problemes amb què ens hem trobat a l'hora de dur a terme la nostra proposta de traducció, centrant-nos en aquells relacionats amb la traducció de literatura infantil i juvenil (LIJ). Per dur a terme l'anàlisi, prendrem com a referència els punts que proposa Martin B. Fischer («Ensenyar a traduir literatura infantil i juvenil») al XVIII Seminari sobre la Traducció a Catalunya (2011) i comentarem els problemes referents a la doble direccionalitat, al grau d'adaptació i model de llengua, a les expressions i frases fetes, als noms propis i topònims, a les al·lusions intertextuals, i a les al·lusions a la realitat extraliterària i els elements culturals específics, tot tenint en compte que hi ha casos en què podríem classificar un problema en més d'una categoria. A més a més, tot i que hem mirat de seguir al màxim possible el criteri de la fidelitat al text original, segons els diferents tipus de categories, hem tendit a resoldre els problemes d'una manera o d'una altra. Els hem organitzat tots en taules comparatives que mostren la versió original en anglès, la nostra proposta i les opcions per les quals es va decantar Armán Reyes en la traducció catalana de 1995.

4.1. Doble direccionalitat

El primer que comentarem és el fenomen de la «doble direccionalitat». Com bé explica Fischer, la doble direccionalitat es refereix a la característica d'alguns textos a l'hora de dirigir-se tant a lectors infantils i juvenils com a adults. Així, podríem afirmar que aquells clàssics catalogats com a infantils, són clàssics perquè, pel fet de dirigir-se a un ventall molt ampli de lectors, perduren en el temps i segons el moment de la vida en què es llegeixen, els lectors els experimenten de maneres diverses. En el marc teòric del present treball, en el punt 2.4, «Traducció de literatura infantil i juvenil», hem esmentat obres com *Alícia al país de les meravelles*, *Peter Pan*, *El petit príncep*, *Little Women*, i, evidentment, *Anne of Green Gables*, i les hem anomenat *crossovers*. Fischer, a més a més, esmenta altres obres com *L'illa del tresor*, *Robinson Crusoe* i la sèrie de llibres originals en llengua castellana, *Manolito Gafotas*, d'Elvira Lindo.

A *Anne of Green Gables* trobem alguns aspectes, a banda de la longitud de l'obra, que es poden considerar dirigits a un públic adult (almenys en l'actualitat), sobretot pel que fa a les referències a altres ètnies o nacionalitats presents en l'imperi britànic: la població canadenca francòfona, la d'origen irlandès i la d'origen àrab. Per exemple, al

primer capítol, quan la senyora Rachel va camí de Teules Verdes, diu: «A body can get used to anything, even to being hanged, as the Irishman said». En la nostra proposta de traducció, hem interpretat *the Irishman* com el poble irlandès i, per tant, entenem aquesta expressió com una referència a l'estereotip assignat a la població irlandesa que emigrava a Amèrica del Nord. Segons Livia Gershon (2017), a causa de la fam que va patir Irlanda entre els anys 1846 i 1849, molts irlandesos van arribar als Estats Units i al Canadà buscant noves oportunitats. No obstant això, les feines poc qualificades que duïen a terme els portava a furtar i a prostituir-se. A més a més, cal remarcar que el fet que el poble irlandès fora catòlic va augmentar els prejudicis de les autoritats i de la població d'origen protestant. Això, evidentment, només ho entendrà el lector adult i, fins i tot, no tots els lectors adults, perquè no tothom sabrà aquest fet i menys si és respecte d'un país o d'una gent que no és la pròpia.

D'altra banda, els prejudicis envers altres poblacions diferents de l'anglosaxona protestant també existien al Canadà del tombant de segle i, d'aquesta manera, veiem com a *Anne of Green Gables* es fa referència, a través de punt de vista despectiu d'un personatge, a la població canadenca francòfona i als migrants àrabs a Londres, com bé hem comentat breument en l'apartat 2.4 del present treball. Concretament, al primer capítol, Marilla diu: «There's never anybody to be had but those stupid, half-grown little French boys [...]. At first Matthew suggested getting a Home boy. But I said 'no' flat to that. 'They may be all right—I'm not saying they're not—but no London street Arabs for me, [...] I'll feel easier in my mind and sleep sounder at nights if we get a born Canadian». En tots aquests casos que acabem de comentar, considerem que cal deixar aquestes referències; si bé avui dia les considerariem carregades de racisme i xenofòbia, ometre-les o suavitzar-les per fer-les, diguem-ne, políticament correctes, seria caure en la censura. El racisme continua existint avui dia i la manera de lluitar-hi no és amagant-lo, sinó educant la població en igualtat, de tal manera que quan un lector jove es trobe amb referències així, sàpiga identificar-les com el que són i les pugui contextualitzar en l'època i el lloc. Aquest criteri, evidentment, també l'aplicariem al tractament d'altres formes de desigualtat que encara existeixen.

A més a més, com també hem comentat a l'apartat 2.4, un altre aspecte que pot indicar la doble direccionalitat d'*Anne of Green Gables* és el prejudici envers els orfes i l'adopció. En el mateix capítol, ara és la senyora Rachel qui descriu amb crueltat actes que suposadament han dut a terme xiquets adoptats per tal de convèncer la seua amiga

que no adopte cap criatura: «[...] a man and his wife up west of the Island took a boy out of an orphan asylum and he set fire to the house at night—set it *on purpose*, Marilla—and nearly burnt them to a crisp in their beds». Es mostra una visió dels infants orfes com una gent salvatge; una visió que s'origina del fet que, molt sovint, al llarg de la història i arreu del món, els xiquets que acabaven en orfenats eren xiquets la família dels quals havia sigut o era —molts d'ells eren abandonats— pobra i sense educació. Sembla, pel que parlen Marilla i la senyora Rachel, que aquell infant que acabava en un orfenat no podia esdevindre ningú de profit. Seguint la mateixa línia de les referències xenòfobes, hem decidit mantenir la fidelitat a l'original i no suavitzar el que explica la senyora Rachel: si bé és cert que és una imatge forta i cruel per a un infant, creiem que cal tenir en compte que, d'una banda, aquesta novel·la no la llegiran els infants més joves, sinó, com ja hem comentat, lectors més experimentats, al voltant dels 10 anys, i, d'altra banda, la figura de l'infant orfe no és exclusiva d'*Anne of Green Gables*: hi ha tant novel·les com pel·lícules dirigides al públic infantil que tracten el tema de l'orfenesa perquè tenen com a protagonistes criatures que han perdut un o els dos pares (*El llibre de la selva*, *La Blancaneus*, *Harry Potter*, *Frozen*, etc.).

Així, podem concloure que l'estratègia general que hem adoptat en la nostra proposta de traducció a l'hora d'enfrontar-nos als fragments que contenen una doble direccionalitat, ha sigut de no adaptar-los, sinó traduir-los el més literal possible: el lector adolescent està preparat per a llegir sobre aquestes realitats i és important que sàpiga reconèixer les injustícies i les crueltats, no per repetir-les, sinó per combatre-les.

4.2. Grau d'adaptació i model de llengua

Tal com explica Fischer, en la traducció de literatura destinada al públic adult no es fan adaptacions ni de noms ni d'aspectes culturals, a excepció dels casos en què la censura per raons polítiques o religioses ho exigisca. Tanmateix, quan es tradueix literatura per a un públic infantil sí que és més habitual fer adaptacions.

A l'hora d'elaborar la nostra proposta de traducció d'*Anne of Green Gables*, hem anat prenent les decisions respecte del que adaptàvem o no tenint en compte la doble direccionalitat de l'obra. Tal com comentàvem en el punt anterior, hi ha aspectes que hem decidit conservar considerant no només el lector adult, sinó també el lector adolescent que es capbussa en el món real. No obstant això, hi ha altres aspectes en què hem hagut de posar un focus especial perquè aquest mateix lector jove, el que L. M. Montgomery

tenia en ment quan va escriure l'obra, es pot trobar amb altres tipus de dificultats: fonamentalment, aquelles relacionades amb el model de llengua, és a dir, aquelles que podrien resultar més difícils de comprendre al lector, no només a causa de la curta experiència vital que encara té, sinó també per la distància cultural i temporal respecte del text original.

Com ja hem explicat, *Anne of Green Gables* és una novel·la emmarcada dins de la literatura infantil i juvenil; per això, el model de llengua emprat no és carregós i, per tant, en la majoria dels casos no hem hagut de buscar alternatives més adequades o comprensibles. De fet, podríem afirmar que els casos en què el model de llengua resultava una mica més difícil eren dos: com ja hem dit, el fet que l'obra es va escriure originalment fa més de cent anys i això, per tant, comporta una distància cultural que cal salvar, i, de l'altra, la manera de parlar d'Anne, és a dir, el seu idiolecte. D'aquesta manera, algunes dificultats de comprensió podrien estar relacionades amb l'ús de paraules poc corrents en el dia a dia d'un infant, o termes que, pel fet que l'estil de vida ha canviat durant el darrer segle, podríem qualificar d'«antiquats».

D'una banda, trobem que des del principi es fa referència a *main road*, expressió que la traducció de 1995 ha traduït com *camí ral*. Això és, segons el DIEC, els camins pels quals hi havia més trànsit abans que es construïren les carreteres, i, segons el DNV, la forma habitual en valencià és *camí real*. No obstant això, malgrat que tenim en català un equivalent per a l'expressió anglesa, trobem que és un terme llunyà per als lectors joves; per això proposem la traducció literal *camí principal*.

Un altre exemple és el de *buggy*, el mitjà de transport que fa servir Matthew per anar a buscar Anne. En aquest cas, ens trobem amb un problema causat per la distància temporal: avui dia, ja no es fan servir carros ni carruatges per moure's, només en contextos agrícoles (i fins i tot, cada vegada menys, en aquests àmbits, si tenim en compte la modernització de les eines del camp). Fa cent anys, la gent distingia entre *carro*, *calessa* i *carruatge*; avui dia, ens podria semblar tot el mateix. Si el lector d'aquest text fora exclusivament adult, no dubtaríem a traduir *buggy* per *calessa* —segons el diccionari Merriam-Webster, un carruatge d'un cavall de dues o quatre rodes, depenent del país. Tanmateix, com que *calessa* és un terme bastant tècnic, vam plantejar-nos la possibilitat de substituir-ho per un terme més general, com *carro* o *carruatge*. Així, vam concloure que un carro s'utilitza més per transportar càrrega, mentre que un carruatge se sol destinar al transport de persones, i, per tant, vam decidir traduir, finalment, *buggy* per *carruatge*.

La traducció de 1995, però, proposa deixar *calessa*, tot i que, la primera vegada que apareix el terme, hi afegeix una breu explicació: «la calessa, el carruatge amb l'euga baia». Aquesta proposta, però, no acabem de considerar-la com la més adequada perquè trobem que no és suficient especificar el terme una vegada: el lector pot oblidar-se'n i la següent vegada que la llegisca, estranyar-s'hi.

D'altra banda, trobem que en els dos capítols es fa referència a *orchard*, que és un verger, un hort d'arbres fruiters. En aquest punt ens trobem amb dos problemes: d'una banda, si traduïm literalment *orchard* per *verger* dificultem la comprensió al lector, i, de l'altra, si diem *hort*, tal com entenem els parlants de català aquest concepte, podríem, si bé no confondre el lector, caure en un error de traducció. A més a més, *hort d'arbres fruiters* és una expressió molt llarga que, segons el context, no ens servirà. Així, hem decidit que quan aparega en el discurs del narrador i sense complements, traduirem literalment *hort d'arbres fruiters*, mentre que si l'acompanya un complement o si és complement (per exemple, *apple orchard* o *the bloom white cherry-trees in the left orchard*), farem servir la forma més general *hort* o, mitjançant la tècnica de l'equivalent encunyat, el substantiu que designe un lloc plantat amb un arbre concret: *pomar* o *els cirerers florits de l'hort de l'esquerra*. Finalment, com veurem més endavant, quan es fa referència al topònim *Orchard Slope*, també optarem per la forma general *hort*: *Pendent de l'Hort*.

A continuació, comentarem un exemple de problema que forma part d'una descripció, que és on moltes vegades trobem que es fa servir un llenguatge una mica més complex. Al principi del segon capítol, quan se'ns presenta Matthew camí de l'estació, es fa una descripció del paisatge i el narrador diu que els prats s'estenien fins a «horizon mists of pearl and purple». Creiem que cal anar amb compte amb les descripcions quan traduïm literatura infantil i juvenil, perquè considerem que moltes vegades poden esdevenir un punt en què la lectura es pot arribar a fer pesada i que el lector es veja temptat a pausar-la o deixar-la si no l'entén. Així, vam recórrer a la traducció d'Armán Reyes per veure com ho havia abordat: «les calitges perlades i purpurines de l'horitzó». Tanmateix, ens va semblar que una de les paraules que feia servir no era la més adequada: *calitja*, en el sentit de pols o fum que redueix la visibilitat, és un mot que la gran majoria de lectors joves no entén. Per tal de trobar una paraula que s'apropara més al coneixement del món que tenen els més joves, vam recórrer al Diccionari de Sinònims Albert Jané, que ens va proporcionar el mot *boirina* —una traducció literal de *mist*. Aquest mot el vam considerar

més proper a la realitat juvenil i, per tant, vam traduir l'expressió anglesa per «fins a les boirines de color perla i morat de l'horitzó».

Més endavant, quan es fa una descripció física de Matthew, se'l descriu amb una *ungainly figure*, és a dir, d'aspecte desmanegat i poc curat. Armán Reyes proposa *desmanyotada*, però, de nou, trobem que és una paraula allunyada del vocabulari d'un xiquet o d'un adolescent. Així, nosaltres proposem, mitjançant un canvi de punt de vista amb la tècnica de la modulació, *una figura poc elegant*.

Pel que fa al següent cas, quan Matthew s'ofereix a portar la bossa d'Anne, ella s'hi nega explicant que és una bossa vella que es pot obrir si s'agafa d'on no s'ha d'agafar: *It's an extremely old carpet-bag*. Ací, el que ens interessa analitzar és com traslladem l'adverbi *extremely*; com veiem, Armán Reyes proposa «és una bossa supervella», però nosaltres considerem que el prefix *super* és una forma moderna i que, per molt que forme part del vocabulari juvenil, no s'adapta al context històric de la novel·la; no creiem que al Canadà del tombant de segle algú emprara *súper* per a indicar intensitat. Nosaltres, però, com en el cas anterior, proposem una modulació: *summament*, que, d'altra banda, reflecteix la manera de parlar ampul·losa d'Anne.

Més endavant, mentre Anne i Matthew tornen cap a Teules Verdes, van enraonant i Anne, que és la que més parla, explica al seu acompanyant les característiques del seu físic que més l'acomplexen i esmenta la protagonista d'una novel·la que ha llegit que tenia un *alabaster brow*. Segons el diccionari de llengua anglesa Collins, *alabaster* es fa servir en contextos literaris per referir-se a una pell blanca, més aviat pàl·lida, i suau. Com que és un terme que s'utilitza en contextos molt concrets i que la mateixa Anne no en coneix el significat, creiem que és important traduir-lo de manera literal, *front d'alabastre*. Així mateix ho fa Armán Reyes en la traducció de 1995.

A continuació, quan més endavant Matthew i Anne passen per un tram del camí, anomenat l'«Avinguda» (vegeu punt 4.4) i el narrador ens en fa una descripció i, entre altres, diu: «Overhead was one long canopy of snowy fragrant bloom». L'equivalent en català per a *canopy* és *cobricel*, que és el mot que fa servir la traducció de 1995, però, una vegada més, considerem que és un terme allunyat del vocabulari del jovent. Així, vam buscar una paraula que indicara «coberta ornamental que forma un sostre sobre un tron, un altar, un llit o una imatge» (DNV), i va ser precisament l'opció a la qual el DNV dona preferència, que és una traducció literal de *canopy*, la que ens va semblar que s'entendria

més bé: *dosser*. Si bé és probable que aquest terme tampoc l'entenga la totalitat del públic jove, creiem que hi haurà un percentatge més elevat de comprensió que si diem *cobricel*.

D'altra banda, si tornem al primer capítol, quan la senyora Rachel arriba a Teules Verdes, el narrador ens en descriu el pati i diu que en un costat hi havia *great patriarchal willows*. La traducció literal, *grans salzes patriarcals*, que és la que proposa Armán Reyes, ens fa reflexionar i preguntar-nos si *patriarcal* fent de complement d'una espècie d'arbre és de comprensió fàcil per al públic jove. Avui dia podem pressuposar que els adolescents, gràcies al moviment feminista, coneixen el terme *patriarcat* en el sentit de societat que atorga l'autoritat a l'home, concretament al pare; tanmateix, entendrien el que vol dir si complementa el mot *salze*? Si busquem al Diccionari de Sinònims Albert Jané, ens proposa, entre altres, *ancestral* com a sinònim de *patriarcal*; quelcom ancestral implica procedència d'un passat llunyà. En aquest sentit *grans salzes ancestrals* podria tindre un significat més clar per al lector, que entendria que es fa referència a uns arbres molt antics i resistents. En aquest cas, emprem la tècnica de la modulació perquè proposem un canvi de punt de vista.

Pel que fa als termes relacionats amb la costura, trobem dificultats tant en el tecnicisme dels mots com pel que fa a una distància més aviat cultural, ja que fan referència a teixits o tècniques utilitzades a Amèrica del Nord des de l'establiment de les primeres colònies. '*Cotton warp*' *quilt*, d'una banda, fa referència a un cobertor o vànova teixida amb un tipus de fil, *warp*: «un fil de cotó, de llana o de seda format a partir de la torsió de dos o més fils que, al seu torn, també estan formats de la mateixa manera» (Enciclopèdia catalana). Tanmateix, si traduïm aquest terme per *vànoves de cotó torçal*, com fa Armán Reyes, dificultem la comprensió del lector, que segurament no sabrà què vol dir *cotó torçal*. És per això que vam pensar que si utilitzàvem uns termes més generals com *cobertors de fil de cotó*, malgrat que no seríem del tot fidels al text original, permetríem que el lector es fera una idea del tipus de vànova a què es fa referència. De fet, creiem que val més que el lector se'n faça una idea general que que no entenga res perquè hem traduït el terme fidelment.

Pel que fa al segon terme, *wincey* (*[a] dress of yellowish-gray wincey*) és un tipus de llana que, segons el diccionari Merriam Webster, és «una tela llisa o gerga amb trama de llana i torçal de cotó o lli per a confeccionar peces d'abric», i que no s'utilitza en els territoris de parla catalana i, per tant, no tenim una paraula per a designar-la. D'aquesta

manera, hem optat per utilitzar la tècnica de la generalització i direm *llana (un vestit d'una llana gris-groguenca)*, coincidint amb la traducció de 1995.

Finalment, Anne explica a Matthew que sovint s'imagina que no porta la roba vella i lletja que té, sinó uns vestits i accessoris refinats, entre altres, *kid gloves*. Aquest terme fa referència a guants fets de pell de cabrit, però també poden ser de vellut o de seda. Seguint la tendència, considerem que *cabritilla* no és una paraula que s'adeqüe al receptor principal i, per això, hem optat per emprar una forma més general, *guants de pell*, mentre que Armán Reyes, per la seua banda, proposa *guants de pell fina*.

Conclourem aquest subapartat afirmant que la tècnica de traducció que més hem emprat per a traslladar termes més difícils de comprendre del text original anglès al català ha sigut la de la generalització: és important mantenir un estil àgil i proper, que convida el lector a seguir llegint i no a buscar les paraules que no entén o, directament, a abandonar la lectura.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>main road</i>	camí principal	camí ral
<i>buggy</i>	carruatge	la calessa, el carruatge amb l'euga baia
<i>orchard</i>	hort	hort
<i>horizon mists of pearl and purple</i>	fins a les boirines de color perla i morat de l'horitzó	les calitges perlades i purpurines de l'horitzó
<i>ungainly</i>	poc elegant	desmanyotada
<i>It's an extremely old carpet-bag</i>	summament vella	una bossa supervella
<i>alabaster brow</i>	front d'alabastre	front d'alabastre
<i>canopy</i>	dosser	cobricel
<i>patriarchal willows</i>	salzes ancestrals	salzes patriarcals
<i>'cotton warp' quilt</i>	cobertors de fil de cotó	vànoves de cotó torçal
<i>a dress of yellowish-gray wincey</i>	un vestit d'una llana gris-groguenca	un vestit d'una llana gris-groguenca
<i>kid gloves</i>	guants de pell	guants de pell fina

4.3. Expressions, frases fetes i idiolectes

A continuació analitzarem les expressions, frases fetes i idiolectes que trobem al llarg dels dos primers capítols de la novel·la.

Pel que fa a les expressions idiomàtiques, comentarem les que considerem més interessants per analitzar des del punt de vista traductològic i que han suposat un esforç més gran per trobar un equivalent natural en la nostra llengua. El primer que trobem és quan, al primer capítol, la senyora Rachel, després d'assabentar-se de les intencions dels germans Cuthbert d'adoptar un infant, exclama per a si mateixa: «Well, of all things that ever were or will be!». Pel que fa a aquesta expressió, hem trobat que és una referència als oracles de Plutarc, diàlegs en què expressava les seues preocupacions pel que feia a la religió (Enciclopèdia catalana). En aquest context expressa sorpresa i, com podem comprovar, la traducció d'Armán Reyes proposa l'expressió catalana *N'hi ha per llogar-hi cadires!*, una expressió que, si bé conserva l'emoció del personatge en pronunciar-la, és una frase que en la variant valenciana no és habitual. Així, mitjançant la tècnica de l'equivalència, nosaltres hem optat per, més que una expressió, una exclamació: *Ai, redéu senyor*, la qual conserva tant l'estat de sorpresa com la referència religiosa, i és una expressió genuïna en la variant valenciana del català.

Més endavant, quan Matthew i Anne ja van camí de Teules Verdes, ella comença a parlar de tot —la seua vida a l'orfenat, el viatge des de Nova Escòcia fins a l'Illa del Príncep Eduard, la il·lusió que li fa anar a viure a Teules Verdes, etc. Matthew, tot i que és un home tímid i amb poca conversa, gaudeix de la companyia d'Anne i el narrador explica: «[Like most quiet folks he liked talkative people when they were willing to do the talking themselves and did not expect him] to keep up his end of it». Segons els diccionari Merriam-Webster, *to keep up one's end* vol dir «fer alguna cosa que s'ha promès»; així, la traducció d'Armán Reyes proposa: «[Com a la majoria de les persones callades, li agradava la gent enraonadora que portava la conversa tota sola i no esperaven] que l'acabés ell». Nosaltres, però, considerem que *keep up one's end* no implica *acabar*, sinó, més aviat *participar* o *posar de la seua part*. Així, fem servir la tècnica de la descripció i proposem: «[Com la majoria de la gent callada, li agradava la gent xerraire quan estava disposada a parlar sola i no esperava] que ell hi participara».

Una altra expressió que pronuncia Anne mentre explica la seua aventura fins a l'Illa és quan diu que la seua acompanyant, la senyora Spencer, li diu que parla massa: «Mrs. Spencer said that my tongue must be hung in the middle. But it isn't—it's firmly

fastened at one end». Ací es pot optar per utilitzar una expressió que conserve la paraula *llengua* com a nucli, i així ho hem fet, mitjançant la tècnica de l'equivalència: «La senyora Spencer diu que dec haver menjat llengua. Però no és cert perquè no n'he menjat mai». D'una manera semblant, la traducció de 1995 proposa: «La senyora Spencer diu que dec haver menjat llengua. Però no és cert, no n'he menjat mai, jo».

Finalment, Anne, exposant els seus complexos i els seus desitjos, diu: «[But I cannot imagine that red hair away. I do my best. I think to myself, 'Now my hair is a glorious black], black as the raven's wing». En aquest cas, la dificultat que se'ns ha plantejat és si *black as the raven's wing* és una expressió fixada de l'anglès o una imatge concreta que l'autora vol crear. En el primer cas, considerem que en català és més habitual, a l'hora de parlar del color negre, assimilar-lo al carbó (*negre com el carbó*); en el segon cas, però, traduiríem literalment i diríem *negre com l'ala del corb*. La traducció de 1995 diu: «[Ara tinc els cabells d'un negre esplendorós], negre com l'ala del corb». D'aquesta manera, nosaltres ens hem decantat per interpretar aquesta expressió com una imatge concreta, un símil que Anne fa expressament: «[tinc els cabells d'un color negre gloriós], tan negre com l'ala d'un corb».

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>Well, of all things that ever were or will be!</i>	Ai, redéu senyor	N'hi ha per llogar-hi cadires!
<i>She's got a tongue of her own</i>	Té corda per a estona	No li falta llengua
<i>[I am dreadful thin, ain't I?] There isn't a pick on my bones</i>	[Estic terriblement prima, no creu?] Soc un sac d'ossos	[Estic espantosament prima, no?] Només la pell i l'os
<i>[Like most quiet folks he liked talkative people when they were willing to do the talking themselves and did not expect him] to keep up his end of it</i>	[Com la majoria de la gent callada, li agradava la gent xerraire quan estava disposada a parlar sola i no esperava] que ell hi participara	[Com a la majoria de les persones callades, li agradava la gent enraonadora que portava la conversa tota sola i no esperaven] que l'acabés ell
<i>Mrs. Spencer said that my tongue must be hung in the middle. But it isn't—it's firmly fastened at one end</i>	La senyora Spencer diu que dec haver menjat llengua. Però no és cert perquè no n'he menjat mai	La senyora Spencer diu que dec haver menjat llengua. Però no és cert, no n'he menjat mai, jo

<i>[But I cannot imagine that red hair away. I do my best. I think to myself, 'Now my hair is a glorious black], black as the raven's wing</i>	[tinc els cabells d'un color negre gloriós], tan negre com l'ala d'un corb	[Ara tinc els cabells d'un negre esplendorós], negre com l'ala del corb
<i>The whys and wherefores thereof</i>	Els motius i les raons	Els perquès i els coms
<i>With all her might and main</i>	Amb totes les seues forces	Amb totes les seves forces
<i>She had her eyes on him</i>	No li treia els ulls del damunt	No li treia els ulls del damunt

D'altra banda, pel que fa als idiolectes, els quals definim com la manera característica d'expressar-se d'un parlant, trobem que en els dos primers capítols d'aquesta novel·la, tres dels quatre personatges principals repeteixen unes expressions concretes i, fins i tot, tenen una manera particular de parlar. Anne, per exemple, és la més evident: té una manera d'expressar-se molt ampul·losa, amb frases complexes i lèxic grandiloqüent. Una expressió en concret que repeteix moltes vegades és *scope for imagination*, sobretot en situacions i llocs que la inspiren, que li fan sentir alguna cosa. En la nostra proposta de traducció hem optat per *lloc per a la imaginació*, una expressió que conserva la manera solemne que té de parlar Anne, però també és una construcció senzilla, formada per mots fàcils de comprendre per a qualsevol lector. En aquest cas, hem utilitzat la tècnica de la creació discursiva: en qualsevol altra situació potser no hauríem pogut traduir *scope* per *lloc*, sinó per *abast* o *oportunitat*, però en aquest cas en concret, per tal que l'expressió sonara més natural en català, hem optat per emprar aquesta tècnica i efectuar aquest canvi.

Pel que fa a la senyora Rachel, molt sovint acaba les frases amb *that's what*: quan reafirma o mostra conformitat amb el que acaba de dir, o quan expressa la seua opinió. D'aquesta manera, vam proposar-nos trobar una frase que, encara que s'allunyara de l'original pel que fa a la forma (literalment seria *així és*), sí que en conservara la contundència. Finalment, mitjançant la tècnica de l'equivalència, vam arribar a l'opció *sí, senyor*, que és una expressió que transmet el mateix que l'original (conformitat, reafirmació) i que s'utilitza d'una manera molt àmplia.

Finalment, pel que fa a Matthew, trobem que, com a mostra de la seua personalitat tímida i dubitativa, comença moltes frases amb *Well now, I dunno*. Així mateix, com en

el cas anterior, calia trobar expressions equivalents en català, en aquest cas de dubte, i que sonaren naturals. En la nostra proposta hem optat per *Bé... ni idea* i *Bé...*, segons cada cas.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>scope for imagination</i>	lloc per a la imaginació	abast per a la imaginació
<i>that's what</i>	sí, senyor	ve-t'ho aquí
<i>Well now, I dunno</i> <i>Well now</i>	Bé... ni idea Bé...	Jo..., no ho sé Bé, jo... Bé... Jo... Eh...

D'aquesta manera, com hem vist amb els exemples que hem comentat i els que no però que trobem representats a les taules, veiem com hem mirat de traslladar totes aquestes expressions i frases fetes al català, emprant-ne altres de conegudes i àmpliament utilitzades perquè fins i tot el lector jove pugui identificar-les i, segurament, reconèixer-les en la seua pròpia parla.

4.4. Noms propis

Noms propis «parlants»

Avui dia, a diferència de fa unes dècades, no s'acostuma a traduir, o adaptar, els noms propis dels personatges de ficció ni de figures rellevants (a excepció dels monarques). Quan parlem de literatura infantil i juvenil, però, aquesta dinàmica no sempre es compleix. Com bé reflexiona Fernández Martín (1998), personatges d'obres com les de Roald Dahl tenen noms caracterònims, és a dir, contenen informació sobre el personatge en qüestió i són, en molts casos, jocs de paraules. Fernández Martín, a partir de l'obra de Dahl, explica la importància de la traducció dels noms propis dins del context de la traducció de literatura infantil i juvenil, per tal de fer l'obra el més propera possible al lector i evitar que aquest perdi informació o senti que el context original de l'obra forma part d'un món diferent del seu, d'una cultura aliena.

Aquest, però, no és el cas a *Anne of Green Gables*. Els noms dels personatges no amaguen cap joc de paraules ni cap característica; són noms tradicionals en anglès: Anne, Matthew, Rachel, Marilla, etc. Així, seguint la tendència actual a no traduir els noms

propis, no ens hauríem de plantejar adaptar-los a les variants catalanes, si és que n'hi ha (Anna, Mateu, Raquel, etc.). No obstant això, se'ns planteja un problema: el nom de la protagonista forma part del títol, el qual ha passat a l'imaginari col·lectiu amb la forma adaptada i, de fet, les traduccions actuals conserven tots els noms originals menys el de la protagonista. Reconeixem *Anna de Teules Verdes* o *Ana la de Tejas Verdes*, però no «Anne de Teules Verdes», i, de fet, el doblatge de l'última adaptació a sèrie que se n'ha fet, *Anne with an E*, segueix la mateixa tendència.

És en aquest punt quan se'ns planteja el dubte: som constants amb la decisió de no adaptar els noms propis al català i deixem de referir-nos a Anne com Anna, o bé respectem la tradició i l'imaginari i la seguim anomenant Anna encara que la resta de personatges no tinguen noms catalans?

Cal observar que en el fragment que hem traduït per a aquest treball, el nom de la protagonista només apareix una vegada, al títol. No obstant això, considerem que no és una qüestió amb què puguem fer ulls grossos: si l'encàrrec haguera sigut traduir tota l'obra, hauríem de considerar igualment aquesta qüestió.

Finalment, ens vam decantar per ser fidels a la tendència actual de no traduir els noms propis, que hem aplicat amb tota la resta de personatges, i conservar el nom original, Anne, en la nostra proposta de traducció. Per tant, el títol que nosaltres proposem per a una nova traducció d'aquesta obra és *Anne de Teules Verdes*. Considerem arbitrari el fet que només s'adapte un nom per no trencar amb l'imaginari en una obra en què no hi ha caracterònims.

Per reforçar la nostra decisió, comentarem breument un altre exemple en què un traductor va decidir trencar amb la tradició de traduir el títol d'un clàssic d'una manera concreta, per a traduir-lo seguint un criteri traductològic: la traducció castellana de *Sense and Sensibility* de Jane Austen per part de Luis Magrinyà. Segons explica Magrinyà, va decidir no seguir la tradició de traduir el títol per *Sentido y sensibilidad*, i fer-ho per *Juicio y sentimiento*, per un motiu ben clar: traduir *sense* per *sentido* és un calc incorrecte perquè, com bé explica, *sentido* no fa referència a la qualitat d'una persona, sinó més aviat a conceptes abstractes. Aquesta decisió pot semblar arriscada, perquè difereix de l'imaginari col·lectiu, però és una decisió justificada, que aposta pel rigor lingüístic i traductològic abans que per la conservació d'una tradició que, en aquest sentit, no és rigorosa.

Pel mateix motiu decidim nosaltres apostar per un trencament amb la forma tradicional en català: no té sentit aplicar una excepció al criteri de conservar els noms propis originals sense cap fonament ni raó que la de respectar l'imaginari. No diem que *Anna de Teules Verdes* siga incorrecte; en el passat, quan els noms s'adaptaven, era una decisió raonable —no volem fer servir els adjectius correcte o incorrecte— i que seguia el cànon. Ara, com que la tendència ha canviat, cal revisar aspectes tan arrelats com aquests. Veiem, si no, per què Catherine de *Cims borrascosos* no es diu Caterina, ni Charles Dickens es diu Carles Dickens.

Topònims

D'altra banda, ens trobem amb un altre problema: els topònims. En aquest cas, però, la tendència és traduir els topònims que tenen una versió en català. Però, què en fem, dels topònims inventats? Nosaltres considerem que cal traduir-los, d'una banda, seguint la mateixa línia que la dels topònims que existeixen, i, de l'altra, perquè són noms que tenen un significat (això aniria lligat amb el que acabem de parlar dels caracterònims). Si aquest segon tipus de topònim el conservem en anglès, al lector, tant infantil i juvenil com adult, no li diria absolutament res, cosa que, en molts casos, és precisament el contrari de la intenció de l'autora: és Anne qui posa nom a aquests llocs, segons el que li inspiren i li fan sentir; seria una decisió poc encertada que el traductor no traslladara aquests significats a la llengua d'arribada.

No obstant això, hi ha un grapat de topònims que, si bé són inventats, hem decidit no traduir-los; encara que llocs com *Avonlea* o *Carmody* no tenen cap significat, d'altres com *Bright River*, *Hopetown* o *White Sands* sí que en tenen. Aquests últims hem decidit no traduir-los per una senzilla raó: són topònims inventats que tractarem com aquells que no tenen tradició de traduir-se. *Long Island* té un significat i no el traduïm, de la mateixa manera que *Los Angeles*, que, tot i que segons la llengua respon a una ortografia o a una altra, tampoc es tradueix.

Pel que fa als topònims inventats que sí que traduïm, pararem especial atenció a una qüestió que ja hem comentat al punt 4.2: el model de llengua. Considerem que és molt important que els lectors més joves no tinguin dificultat a l'hora d'entendre aquests topònims i per això emprarem, segons el cas, la tècnica de la traducció literal o la generalització combinada amb la traducció literal. Per exemple, a *Lake of Shining Waters*, veiem que la traducció d'Armán Reyes proposa *llac d'Aigües Refulgents*, però, *refulgent*

és un adjectiu que entendreà el lector jove? Nosaltres, tenint això en compte, hem optat per *Llac d'Aigües Brillants*, que conserva el significat del nom original i que s'adapta més bé al lector principal. Un altre exemple el trobem a *Orchard Slope*; en aquest cas, *orchard* és un *verger*, un hort d'arbres fruiters, però si diem *el Pendent del Verger* estem triant l'opció que més en compte té el lector? En aquest cas, com ja hem comentat al punt 4.2, hem optat per la forma més general *Pendent de l'Hort*, però podríem considerar, fins i tot, *Pendent dels Arbres Fruiters*. Armán Reyes, per la seua banda, proposa *Horta Baixa*.

Topònims reals

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>Prince Edward Island</i>	l'illa del Príncep Eduard	l'illa del Príncep Eduard
<i>Gulf of St. Lawrence</i>	Golf de Sant Llorenç	el golf de Sant Llorenç
<i>New Brunswick</i>	Nova Brunswick	Nou Brunswick

Topònims inventats

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>Green Gables</i>	Teules Verdes	Teules Verdes
<i>Lynde's Hollow</i>	la Fondalada dels Lynde	Fondal Lynde
<i>the White Way of Delight</i>	el Camí Blanc de les Delícies	la Via Blanca de les Delícies
<i>the Avenue</i>	l'Avinguda	l'Avinguda
<i>Lake of Shining Waters</i>	Llac d'Aigües Brillants	llac d'Aigües Refulgents
<i>Barry's Pond</i>	l'estany de Barry	l'estanyol Barry
<i>Orchard Slope</i>	Pendent de l'Hort	Horta Baixa
<i>Avonlea</i>	Avonlea	Avonlea
<i>Bright River</i>	Bright River	Bright River
<i>Hopetown</i>	Hopetown	Hopetown
<i>White Sands</i>	White Sands	White Sands
<i>Carmody</i>	Carmody	Carmody

4.5. Al·lusions intertextuals

Pel que fa a les al·lusions intertextuals, trobem que, al principi del segon capítol, Matthew canta uns versos mentre va amb la calessa a l'estació per trobar-se amb el xiquet que adoptaran:

*The little birds sang as if it were
The one day of summer in all the year*

Aquests versos són d'un poema de James Russell Lowell, «The Vision of Sir Launfal», una peça de 1848 que explica com, mitjançant un somni, a un cavaller se li revela que el significat del Sant Greal és la caritat (Kuiper, s.d.). A més a més, tot i que l'obra se situa en l'edat mitjana, els paisatges que descriu són d'Amèrica.

Com que aquesta obra no està traduïda al català, ha calgut que nosaltres en férem una proposta; així, a l'hora de traduir aquest breu fragment, ens vam proposar dos objectius: d'una banda, ser tan fidels com fora possible al sentit original dels versos, i, de l'altra, conservar la rima, tan característica dels textos poètics i musicals. D'aquesta manera, mitjançant la tècnica de la creació discursiva, vam optar per traduir-los per:

*Cantava l'ocellet
com en l'últim dia d'estiuet*

Per la seua banda, la traducció de 1995 d'Armán Reyes proposa:

*[mentre els ocells]
cantaven com si aquest
fos l'únic dia de l'estiuet*

Considerem que aquesta és una bona proposta, ja que, segons la pronúncia de la variant oriental del català, *aquest* i *estiuet* rimen —de fet, s'assembla a l'original perquè ambdues rimes són fonètiques, no escrites. Tanmateix, com que en la nostra proposta utilitzem la variant valenciana del català, hem hagut de buscar la rima d'una altra manera perquè no ha sigut possible conservar la rima fonètica; així, hem fet singular *birds* i l'hem fet diminutiu (*ocellet*) perquè pugua rimar amb el diminutiu de *summer*, que conservem de la proposta de 1995.

4.6. Al·lusions a la realitat extraliterària i els elements culturals específics

A l'hora de traduir una obra literària —de literatura infantil i juvenil o no—, cal tenir en compte la distància cultural i temporal respecte de l'obra original, no només reflectida en el llenguatge, sinó també en els aspectes culturals i històrics. Més amunt hem analitzat el model de llengua d'*Anne of Green Gables* i el que proposem en la nostra traducció, i a continuació reflexionarem sobre els elements historicoculturals que apareixen en l'obra i les tècniques de traducció que hem fet servir per tal de traslladar-les adequadament al públic infantil i juvenil de parla catalana. També dedicarem unes línies a parlar dels elements de la natura que tenen una gran presència en aquesta novel·la, així com dels elements del món femení, que ja comentàvem al marc teòric.

D'una banda, trobem els termes que traduirem literalment, tinguen o no un equivalent en català, perquè el seu significat és bastant clar: les institucions i societats *Sewing Circle*, *Sunday-school*, *Church Aid Society* i *Foreign Missions Auxiliary*, i l'estança en llocs públics *the ladies' waiting room*.

Més endavant, trobem l'expressió *this Job's comforting*, que, segons el diccionari Merriam-Webster fa referència a una persona que desanima a qui aparentment està consolant, i que nosaltres, a falta d'una expressió equivalent en català, hem optat per traduir, mitjançant la tècnica de la descripció, per *fals consol*, mentre que Armán Reyes proposa *mal consol*.

D'altra banda, *belted earl* fa referència a un títol anglès anterior al segle XVIII atorgat als comtes per part del rei, que els nomenava donant-los una espasa i un cinturó (Wiktionary). Per a aquest títol, però, no tenim un equivalent en català i és per aquest motiu que decidim traduir-lo amb el terme general *comte*, de la mateixa manera que Armán Reyes.

A continuació, quan Marilla defensa la seua postura respecte de l'adopció d'un xiquet orfe davant de Rachel, li diu que tot comporta un risc, fins i tot «There's risks in people's having children of their own». En aquest punt vam tenir dubtes a l'hora de traduir-ho, perquè avui dia, ja no utilitzem l'expressió *fills propis* per dir *fills biològics*, ja que considerem que tant els fills biològics com els adoptius són igual de propis. Tanmateix, aquesta és una concepció contemporània i no resultaria natural que unes dones al tombant de segle digueren *fills biològics*, sobretot tenint en compte els prejudicis que tenien envers els xiquets orfes. Així que, finalment, coincidint amb Armán Reyes, vam decidir traduir-ho literalment per «És arriscat tenir fills propis», per a no amagar la

mentalitat de l'època, de la mateixa manera que hem fet amb les formes que impliquen masclisme i amb les expressions xenòfobes.

Pel que fa als casos del final de la taula, com ja hem comentat al punt 4.1, l'expressió «A body can get used to anything, even to being hanged, as the Irishman said» l'hem traduït amb més o menys literalitat per «El cos s'acostuma a qualsevol cosa, fins i tot que el penguin, com deien els irlandesos». D'altra banda, «no London street Arabs for me» el traduïm literalment per «no vull vagabunds àrabs de Londres», mentre que Armán Reyes omet l'ètnia, *trinxeraires londinencs*, la qual cosa considerem que trenca el criteri que hem seguit per a la resta de casos.

Finalment, l'expressió *home boy*, referent a un xiquet procedent de la mare pàtria de la població anglosaxona protestant, Anglaterra, l'hem de reformular de manera obligatòria perquè és una expressió profundament arrelada a una cultura i a una concepció del món diferents de la nostra. Així, hem optat per traduir-la mitjançant una descripció: *un xiquet d'Anglaterra*.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>Sewing Circle</i>	Cercle de Costura	Cercle de Costura
<i>Sunday-school</i>	escola dominical	escola dominical
<i>Church Aid Society</i>	Societat d'Ajuda de l'Església	Societat d'Ajut Eclesiàstic
<i>Foreign Missions Auxiliary</i>	Auxiliar de les Missions Exteriors	Auxiliar de les Missions Estrangeres
<i>the ladies' waiting room</i>	sala d'espera de les dames	sala d'espera de les dames
<i>this Job's comforting</i>	aquest fals consol	aquest mal consol
<i>belted earl</i>	comte	comte
<i>There's risks in people's having children of their own</i>	És arriscat tenir fills propis	Es corre un risc quan es tenen fills propis
<i>A body can get used to anything, even to being hanged, as the Irishman said</i>	El cos s'acostuma a qualsevol cosa, fins i tot que el penguin, com deien els irlandesos	com deia l'irlandès
<i>no London street Arabs for</i>	vagabunds àrabs de	trinxeraires londinencs

<i>me</i>	Londres	
<i>home boy</i>	un xiquet d'Anglaterra	un mosso anglès

Unitats de mesura

A continuació analitzarem un altre aspecte que pot plantejar dubtes als traductors a l'hora de dur a terme la tasca: les unitats de mesura. En els dos primers capítols d'*Anne of Green Gables* trobem que s'esmenten les milles, les iardes i els peus. Si bé és cert que pel que fa a la traducció de les mesures no hi ha una tendència general a mantenir-les o a adaptar-les, en la nostra proposta hem optat per traslladar les unitats del sistema imperial al mètric, de la mateixa manera que la traducció d'Armán Reyes, pensant que el públic infantil i juvenil les entendreà més bé. Així, mitjançant la tècnica de l'adaptació, *mile* no ho traduirem per *milla*, sinó per *quilòmetre*; *yard* ho traduirem per *metre* i no *iarda*, i *feet* ho traduirem per *centímetre* i no per *peu*.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>When three more miles had dropped away behind them</i>	Quan havien recorregut cinc quilòmetres més	quatre quilòmetres
<i>The 'Avenue' [...] was a stretch of road four or five hundred yards long</i>	L'«Avinguda» [...] era un tram del camí d'uns quatre-cents o cinc-cents metres de longitud	d'uns quatre-cents metres
<i>the banks [...] were several feet above their heads</i>	els marges [...] es trobaven a uns quants centímetres per sobre dels seus caps	uns quants pams

Elements de la natura

A continuació dedicarem unes línies a comentar un camp semàntic especialment rellevant en la novel·la i que forma part de la realitat extraliterària i cultural: la natura. Al llarg de tota l'obra i, com podem apreciar en els dos primers capítols, som testimonis d'una intensa descripció dels paisatges i de la flora de l'illa del Príncep Eduard. Per això, creiem que és interessant analitzar aquests elements naturals perquè, a més a més, en molts casos ha esdevingut un repte traduir-los, ja que són espècies autòctones del Canadà o d'Amèrica del Nord. En aquests casos hem utilitzat principalment les tècniques de la traducció literal i de l'equivalència encunyada.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>wild</i>	silvestre	silvestre
<i>ladies' eardrops</i>	fúcsies	fúcsies
<i>Junebells</i>	campanetes	campanetes
<i>alder</i>	vern	vern
<i>willow</i>	salze	salze
<i>Lombardies</i>	pollancre	pollancre
<i>balsamy fir wood</i>	boscós d'avet balsàmic	plàcides avetedes
<i>apple orchards</i>	pomars	pomeres
<i>fir</i>	avet	avet
<i>maple</i>	auró	auró
<i>plum</i>	prunera	prunera

Aspectes relacionats amb la situació de la dona

Finalment, comentarem aquells aspectes relacionats amb la situació de la dona, la majoria dels quals han quedat obsolets i que, necessàriament, hem hagut de reformular, no per intentar canviar el passat o amagar el masclisme que hi ha hagut en la majoria de societats i durant la major part de la història, sinó perquè no són formes naturals d'expressar-se avui dia.

Així, hem traduït literalment termes com *housewife* o *housekeeper* perquè són conceptes que avui dia encara perduren: encara hi ha mestresses de casa. També hem conservat la manera de designar una dona casada com «la senyora de» i hem traduït literalment *Mrs. Alexander Spencer* i *Mrs. Spencer* per *la senyora d'Alexander Spencer* i *la senyora Spencer*, respectivament.

El que sí que hem decidit modificar, però, és, d'una banda, la referència que fa la senyora Rachel a una parella casada quan diu «[...] last week I read in the paper how a man and his wife up west of the Island took a boy out of an orphan asylum [...]». Des del primer moment vam tenir clar que en català no és natural dir *un home i la seua muller* i que, per tant, calia reformular-ho en la nostra traducció, no amb l'objectiu d'eliminar el masclisme intrínsec en aquesta expressió, sinó per expressar-ho com ho hauria expressat un parlant de llengua catalana. No obstant això, dir *una parella*, no hauria sonat gaire

adequat per a referir-se a una parella casada en el context de final de segle XIX, principi del XX, sinó en el del segle XXI. Finalment, vam optar, coincidint amb Armán Reyes, per utilitzar la tècnica de la modulació i dir *un matrimoni*. Així, aconseguim una expressió més genuïna i neutra.

D'altra banda, l'altre terme que hem decidit reformular és *womanchild*. Al segon capítol, quan el narrador descriu amb detall els trets físics d'Anne, diu «[...] no commonplace soul inhabited the body of this stray womanchild [...]». Segons el diccionari Merriam-Webster, *womanchild* és una forma arcaica que, com bé podem observar, no amaga cap significat: vol dir *xiqueta*. El primer que vam fer fou pensar en alguna forma equivalent, i també històrica, per dir-ho en català: *xiqueta*, que ens va semblar massa general, i *doneta*, que vam pensar que s'assemblava una mica més al terme anglès, però que, al cap i a la fi, implicava un matís que el text original no contenia, ja que no s'està parlant de la maduresa d'Anne. Finalment, emprant la tècnica de la modulació, vam concloure que *criatura*, si bé no és una paraula arcaica, és bastant antiga com per no estar fora de lloc en el context de la narració, i, al mateix temps, és molt actual, cosa que permet que qualsevol lector l'entengui perfectament. De fet, en la traducció de 1995 es va seguir una estratègia semblant, ja que es proposa *infant*.

Original	Proposta de traducció	Traducció 1995
<i>housewife</i>	mestressa de casa	mestressa de casa
<i>housekeeper</i>	mestressa de casa	senyora
<i>Mrs. Alexander Spencer</i>	la senyora d'Alexander Spencer	la senyora de l'Alexander Spencer
<i>Mrs. Spencer</i>	la senyora Spencer	la senyora Spencer
<i>a man and his wife</i>	un matrimoni	un matrimoni
<i>womanchild</i>	criatura	infant

5. Conclusió

Tal com hem comentat en la introducció d'aquest Treball de Final de Grau, la motivació principal d'aquest projecte ha sigut del tot basada en un sentiment, no només d'amor a la literatura ni de nostàlgia cap a les obres que ens hauria agradat llegir durant la infantesa i l'adolescència, sinó també en un sentiment de deure i d'amor cap a la llengua pròpia: una literatura no pot considerar-se universal si no té grans obres traduïdes.

A més a més, en la introducció plantejàvem la possible necessitat d'una retraducció d'aquesta obra, si la traducció d'Armán Reyes havia quedat, per dir-ho d'alguna manera, antiga. A mesura que analitzàvem els aspectes que ens han plantejat dificultats a l'hora de dur a terme la nostra traducció, els hem anat comparant amb els que proposava Armán Reyes. Així, hem pogut comprovar que aquesta traducció, elaborada en 1995, no resulta arcaica per al lector en llengua catalana: l'estil, en general, és proper al lector jove, manté la doble direccionalitat i ens sap situar al Canadà del tombant de segle. Si bé hi ha alguns aspectes amb els quals diferim, sobretot alguns termes que no eren transparents pel que fa al seu significat, la traducció d'Armán Reyes és un text que s'ajusta al seu destinatari i que transmet amb fidelitat el missatge original. De fet, si se'n fera una reedició, no es notaria que és una traducció que té vint-i-set anys.

D'altra banda, comentarem que dur a terme una nova proposta de traducció per a *Anne of Green Gables* ha sigut una experiència molt enriquidora. Ens hem adonat de la importància de la documentació, sobretot si el text retrata unes realitats allunyades de la de la llengua meta. A *Anne of Green Gables* era especialment important capbussar-se en el context social del Canadà del tombant de segle: la situació de les dones, dels immigrants, dels orfes, la rellevància de la religió, de la tradició i dels elements naturals. També ha sigut molt interessant investigar en la vida de l'autora i de quina manera es veu reflectida en la seua primera novel·la. Lucy Maud Montgomery va poder tenir una cambra pròpia des d'on va crear el valuós llegat que ens ha deixat.

Del que més hem après ha estat, sens dubte, de com traduir literatura infantil i juvenil. Investigar les teories principals, aprendre sobre els aspectes més importants a l'hora d'abordar una traducció d'aquest caire i veure-ho aplicat de manera pràctica ha sigut realment profitós. Considerem que és una de les branques de traducció que més en compte ha de tenir el destinatari perquè cal posar-se tothora en la seua pell, i, si bé totes les modalitats de traducció comporten dificultats, la traducció de literatura infantil i

juvenil té una tasca realment important més enllà d'instruir el lector: l'ha d'apel·lar, fer-lo viatjar a altres realitats i altres temps, obrir-li la ment i proporcionar-li eines que l'ajudaran a moure's pel món.

Finalment, destacarem la necessitat de dominar la llengua d'arribada a l'hora d'abordar qualsevol traducció: és prioritari que l'estil de la narració siga el més natural possible, fins i tot, que, dins del context historicocultural de l'obra, el lector no note que és una traducció, és a dir, que sembla que l'obra haja estat escrita originalment en aquella llengua.

En definitiva, treballar amb un clàssic de la literatura com és *Anne of Green Gables*, llegir-lo, rellegir-lo, traduir-lo i analitzar-ne tots els detalls ha suposat un primer pas ple de reptes però molt dolç en el món de la traducció d'una literatura que ens escalfa el cor, i en el qual ens agradaria seguir capbussant-nos i nedant.

6. Bibliografia

Acadèmia Valenciana de la Llengua (2014). *Diccionari normatiu valencià*. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.avl.gva.es/lexicval/>

Bermejo, R.; Bernardo Gil, E. (2011). «Sentido y sensibilidad/Juicio y sentimiento». *La linterna del traductor*, 6.

<http://lalinternadeltraductor.org/n6/traduccion-austen.html>

Collins (2022). *Collins English Dictionary*. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.collinsdictionary.com/>

Enciclopèdia catalana (s.d.). «Torçal». A: *Enciclopèdia.cat*. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/torcal>

Enciclopèdia catalana (s.d.). «Plutarc». A: *Enciclopèdia.cat*. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/plutarc>

Fernández Martín, C. (1998). «¿Señor Wormwood o señor Gusánez? La traducción de los nombres propios en Dahl». *Revista CLIJ*, 101. Pàg. 13-17.

Fischer, M. B. (2011). «Ensenyar a traduir literatura infantil i juvenil». A: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (2011). *XVIII Seminari sobre la Traducció a Catalunya. La traducció de la literatura infantil i juvenil*. Barcelona: AELC.

Gershon, L. (2017, rev. 2019). *How Stereotypes of the Irish Evolved From 'Criminals' to Cops. One immigrant group's journey from outsiders to shaping 20th-century law enforcement*. History. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.history.com/news/how-stereotypes-of-the-irish-evolved-from-criminals-to-cops>

Gillen, M. (2015). *The Wheel of Things. A biography of Lucy Maud Montgomery*. Halifax: Formac Publishing Company Limited.

Hurtado Albir, A. (2001). *Traducción y traductología. Introducción a la traductología*. Madrid: Cátedra. 5a ed. Revisada 2011.

Institut d'Estudis Catalans (2021). *Diccionari de la llengua catalana* (2a ed.). Darrera consulta: maig de 2022.

<https://dlc.iec.cat/>

Institut d'Estudis Catalans (2015). *Diccionari de sinònims Albert Jané* (3a ed.). Darrera consulta: maig de 2022.

<https://sinonims.iec.cat/>

Kuiper, K. (s.d.). *The Vision of Sir Launfal*. Encyclopaedia Britannica. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.britannica.com/topic/The-Vision-of-Sir-Launfal>

Lathey, G. (2010). *Invisible Storytellers: The role of translators in the history of English-language children's literature*. New York & London: Routledge.

Lathey, G. (2020). «Children's literature» A: Baker, M.; Saldanha, G. (ed.). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. Londres; Nova York: Routledge. 3a ed.

L. M. Montgomery Institute, University of Prince Edward Island. (s.d.). *About L. M. Montgomery*.

<https://lmmontgomery.ca/about/lmm/her-life>

McIntosh, A.; Devereux, C. (1 de gener de 2013/rev. 30 de gener de 2020). *Lucy Maud Montgomery*. The Canadian Encyclopedia.

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/montgomery-lucy-maud>

McIntosh, A.; Gagnon, C.; Besner, N. (26 de març de 2019/rev. 27 de novembre de 2019). *Anne of Green Gables*. The Canadian Encyclopedia.

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/anne-of-green-gables>

Merriam-Webster (2022). *Merriam-Webster Dictionary*. Darrera consulta: maig de 2022.

<https://www.merriam-webster.com/>

Montgomery, L. M. (1995). *Anna la de Teules Verdes*. Barcelona: Emecé Editores. Traducció al català de Cristina Armán Reyes.

Montgomery, L. M. (2015). *Anne of Green Gables*. Londres: Penguin Random House.

O'Reilly, A. (ed.) (2010). *Encyclopedia of Motherhood*. SAGE Publications, Inc.

Plutarch (1603). «Of The Oracles That Have Ceased To Give Answers». *The Philosophie, commonlie called The Morals*, pp. 1320-1359. Translated by Philemon Holland.

<https://penelope.uchicago.edu/plutarch/DeDefectu.html>

Rothwell, E. (1999). «Knitting Up the World: L. M. Montgomery and Maternal Feminims in Canada». A: Gammel, I.; Epperly, E. (ed.). (1999). *L. M. Montgomery and Canadian Culture*. Toronto, Buffalo, Londres: University of Toronto Press.

Rubio, M; Waterston, E. (1985). «Introduction». A: Montgomery, L. M. (1985). *The Selected Journals of L. M. Montgomery, Volume I 1889-1910*. Toronto: Oxford University Press.

Sánchez, A. I. (2019). «Tendencias actuales en la traducción de clásicos contemporáneos de la literatura infantil y juvenil: adecuación y aceptabilidad en el género de los *crossovers*». *La linterna del traductor*, 18.

<http://lalinternadeltraductor.org/n18/crossovers.html>

Shavit, Z. (1981). «Translation of children's literature as a function of its position in the literary polysystem». *Poetics Today*, 2 (4), 171-179.

Stott, J. C. (5 d'agost de 2008/rev. 4 de març de 2015). *Children's Literature in English*. The Canadian Encyclopedia.

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/childrens-literature-in-english>

Wiktionary (2022). «Belted Earl». Darrera consulta: maig de 2022.

https://en.wiktionary.org/wiki/belted_earl

7. Annexos

7.1. Text original: *Anne of Green Gables*

Chapter I

Mrs. Rachel Lynde is Surprised

Mrs. Rachel Lynde lived just where the Avonlea main road dipped down into a little hollow, fringed with alders and ladies' eardrops and traversed by a brook that had its source away back in the woods of the old Cuthbert place; it was reputed to be an intricate, headlong brook in its earlier course through those woods, with dark secrets of pool and cascade; but by the time it reached Lynde's Hollow it was a quiet, well-conducted little stream, for not even a brook could run past Mrs. Rachel Lynde's door without due regard for decency and decorum; it probably was conscious that Mrs. Rachel was sitting at her window, keeping a sharp eye on everything that passed, from brooks and children up, and that if she noticed anything odd or out of place she would never rest until she had ferreted out the whys and wherefores thereof.

There are plenty of people in Avonlea and out of it, who can attend closely to their neighbor's business by dint of neglecting their own; but Mrs. Rachel Lynde was one of those capable creatures who can manage their own concerns and those of other folks into the bargain. She was a notable housewife; her work was always done and well done; she 'ran' the Sewing Circle, helped run the Sunday-school, and was the strongest prop of the Church Aid Society and Foreign Missions Auxiliary. Yet with all this Mrs. Rachel found abundant time to sit for hours at her kitchen window, knitting 'cotton warp' quilts—she had knitted sixteen of them, as Avonlea housekeepers were wont to tell in awed voices—and keeping a sharp eye on the main road that crossed the hollow and wound up the steep red hill beyond. Since Avonlea occupied a little triangular peninsula jutting out into the Gulf of St. Lawrence with water on two sides of it, anybody who went out of it or into it had to pass over that hill road and so run the unseen gauntlet of Mrs. Rachel's all-seeing eye.

She was sitting there one afternoon in early June. The sun was coming in at the window warm and bright; the orchard on the slope below the house was in a bridal flush of pinkywhite bloom, hummed over by a myriad of bees. Thomas Lynde—a meek little man whom Avonlea people called 'Rachel Lynde's husband'—was sowing his late turnip seed on the hill field beyond the barn; and Matthew Cuthbert ought to have been sowing

his on the big red brook field away over by Green Gables. Mrs. Rachel knew that he ought because she had heard him tell Peter Morrison the evening before in William J. Blair's store over at Carmody that he meant to sow his turnip seed the next afternoon. Peter had asked him, of course, for Matthew Cuthbert had never been known to volunteer information about anything in his whole life.

And yet here was Matthew Cuthbert, at half-past three on the afternoon of a busy day, placidly driving over the hollow and up the hill; moreover, he wore a white collar and his best suit of clothes, which was plain proof that he was going out of Avonlea; and he had the buggy and the sorrel mare, which betokened that he was going a considerable distance. Now, where was Matthew Cuthbert going and why was he going there?

Had it been any other man in Avonlea, Mrs. Rachel, deftly putting this and that together, might have given a pretty good guess as to both questions. But Matthew so rarely went from home that it must be something pressing and unusual which was taking him; he was the shyest man alive and hated to have to go among strangers or to any place where he might have to talk. Matthew, dressed up with a white collar and driving in a buggy, was something that didn't happen often. Mrs. Rachel, ponder as she might, could make nothing of it and her afternoon's enjoyment was spoiled.

'I'll just step over to Green Gables after tea and find out from Marilla where he's gone and why,' the worthy woman finally concluded. 'He doesn't generally go to town this time of year and he *never* visits; if he'd run out of turnip seed he wouldn't dress up and take the buggy to go for more; he wasn't driving fast enough to be going for a doctor. Yet something must have happened since last night to start him off. I'm clean puzzled, that's what, and I won't know a minute's peace of mind or conscience until I know what has taken Matthew Cuthbert out of Avonlea today.'

Accordingly after tea Mrs. Rachel set out; she had not far to go; the big, rambling, orchard-embowered house where the Cuthberts lived was a scant quarter of a mile up the road from Lynde's Hollow. To be sure, the long lane made it a good deal further. Matthew Cuthbert's father, as shy and silent as his son after him, had got as far away as he possibly could from his fellow men without actually retreating into the woods when he founded his homestead. Green Gables was built at the furthest edge of his cleared land and there it was to this day, barely visible from the main road along which all the other Avonlea houses were so sociably situated. Mrs. Rachel Lynde did not call living in such a place *living* at all.

‘It’s just *staying*, that’s what,’ she said as she stepped along the deep-rutted, grassy lane bordered with wild rose bushes. ‘It’s no wonder Matthew and Marilla are both a little odd, living away back here by themselves. Trees aren’t much company, though dear knows if they were there’d be enough of them. I’d ruther look at people. To be sure, they seem contented enough; but then, I suppose, they’re used to it. A body can get used to anything, even to being hanged, as the Irishman said.’

With this Mrs. Rachel stepped out of the lane into the backyard of Green Gables. Very green and neat and precise was that yard, set about on one side with great patriarchal willows and the other with prim Lombardies. Not a stray stick nor stone was to be seen, for Mrs. Rachel would have seen it if there had been. Privately she was of the opinion that Marilla Cuthbert swept that yard over as often as she swept her house. One could have eaten a meal off the ground without overbrimming the proverbial peck of dirt.

Mrs. Rachel rapped smartly at the kitchen door and stepped in when bidden to do so. The kitchen at Green Gables was a cheerful apartment—or would have been cheerful if it had not been so painfully clean as to give it something of the appearance of an unused parlor. Its windows looked east and west; through the west one, looking out on the back yard, came a flood of mellow June sunlight; but the east one, whence you got a glimpse of the bloom white cherry-trees in the left orchard and nodding, slender birches down in the hollow by the brook, was greened over by a tangle of vines. Here sat Marilla Cuthbert, when she sat at all, always slightly distrustful of sunshine, which seemed to her too dancing and irresponsible a thing for a world which was meant to be taken seriously; and here she sat now, knitting, and the table behind her was laid for supper.

Mrs. Rachel, before she had fairly closed the door, had taken a mental note of everything that was on that table. There were three plates laid, so that Marilla must be expecting some one home with Matthew to tea; but the dishes were everyday dishes and there was only crab-apple preserves and one kind of cake, so that the expected company could not be any particular company. Yet what of Matthew’s white collar and the sorrel mare? Mrs. Rachel was getting fairly dizzy with this unusual mystery about quiet, unmysterious Green Gables.

‘Good evening, Rachel,’ Marilla said briskly. ‘This is a real fine evening, isn’t it? Won’t you sit down? How are all your folks?’

Something that for lack of any other name might be called friendship existed and always had existed between Marilla Cuthbert and Mrs. Rachel, in spite of—or perhaps because of—their dissimilarity.

Marilla was a tall, thin woman, with angles and without curves; her dark hair showed some gray streaks and was always twisted up in a hard little knot behind with two wire hairpins stuck aggressively through it. She looked like a woman of narrow experience and rigid conscience, which she was; but there was a saving something about her mouth which, if it had been ever so slightly developed, might have been considered indicative of a sense of humor.

‘We’re all pretty well,’ said Mrs. Rachel. ‘I was kind of afraid *you* weren’t, though, when I saw Matthew starting off today. I thought maybe he was going to the doctor’s.’

Marilla’s lips twitched understandingly. She had expected Mrs. Rachel up; she had known that the sight of Matthew jaunting off so unaccountably would be too much for her neighbor’s curiosity.

‘Oh, no, I’m quite well although I had a bad headache yesterday,’ she said. ‘Matthew went to Bright River. We’re getting a little boy from an orphan asylum in Nova Scotia and he’s coming on the train tonight.’

If Marilla had said that Matthew had gone to Bright River to meet a kangaroo from Australia Mrs. Rachel could not have been more astonished. She was actually stricken dumb for five seconds. It was un-supposable that Marilla was making fun of her, but Mrs. Rachel was almost forced to suppose it.

‘Are you in earnest, Marilla?’ she demanded when voice returned to her.

‘Yes, of course,’ said Marilla, as if getting boys from orphan asylums in Nova Scotia were part of the usual spring work on any well-regulated Avonlea farm instead of being an unheard of innovation.

Mrs. Rachel felt that she had received a severe mental jolt. She thought in exclamation points. A boy! Marilla and Matthew Cuthbert of all people adopting a boy! From an orphan asylum! Well, the world was certainly turning upside down! She would be surprised at nothing after this! Nothing!

‘What on earth put such a notion into your head?’ she demanded disapprovingly.

This had been done without her advice being asked, and must perforce be disapproved.

‘Well, we’ve been thinking about it for some time—all winter in fact,’ returned Marilla. ‘Mrs. Alexander Spencer was up here one day before Christmas and she said she was

going to get a little girl from the asylum over in Hopetown in the spring. Her cousin lives there and Mrs. Spencer has visited her and knows all about it. So Matthew and I have talked it over off and on ever since. We thought we'd get a boy. Matthew is getting up in years, you know—he's sixty—and he isn't so spry as he once was. His heart troubles him a good deal. And you know how desperate hard it's got to be to get hired help. There's never anybody to be had but those stupid, half-grown little French boys; and as soon as you do get one broke into your ways and taught something he's up and off to the lobster canneries or the States. At first Matthew suggested getting a Home boy. But I said 'no' flat to that. 'They may be all right—I'm not saying they're not—but no London street Arabs for me,' I said. 'Give me a native born at least. There'll be a risk, no matter who we get. But I'll feel easier in my mind and sleep sounder at nights if we get a born Canadian.' So in the end we decided to ask Mrs. Spencer to pick us out one when she went over to get her little girl. We heard last week she was going, so we sent her word by Richard Spencer's folks at Carmody to bring us a smart, likely boy of about ten or eleven. We decided that would be the best age—old enough to be of some use in doing chores right off and young enough to be trained up proper. We mean to give him a good home and schooling. We had a telegram from Mrs. Alexander Spencer today—the mail-man brought it from the station—saying they were coming on the five-thirty train tonight. So Matthew went to Bright River to meet him. Mrs. Spencer will drop him off there. Of course she goes on to White Sands station herself.'

Mrs. Rachel prided herself on always speaking her mind; she proceeded to speak it now, having adjusted her mental attitude to this amazing piece of news.

'Well, Marilla, I'll just tell you plain that I think you're doing a mighty foolish thing—a risky thing, that's what. You don't know what you're getting. You're bringing a strange child into your house and home and you don't know a single thing about him nor what his disposition is like nor what sort of parents he had nor how he's likely to turn out. Why, it was only last week I read in the paper how a man and his wife up west of the Island took a boy out of an orphan asylum and he set fire to the house at night—set it *on purpose*, Marilla—and nearly burnt them to a crisp in their beds. And I know another case where an adopted boy used to suck the eggs—they couldn't break him of it. If you had asked my advice in the matter—which you didn't do, Marilla—I'd have said for mercy's sake not to think of such a thing, that's what.'

This Job's comforting seemed neither to offend nor to alarm Marilla. She knitted steadily on.

'I don't deny there's something in what you say, Rachel. I've had some qualms myself. But Matthew was terrible set on it. I could see that, so I gave in. It's so seldom Matthew sets his mind on anything that when he does I always feel it's my duty to give in. And as for the risk, there's risks in pretty near everything a body does in this world. There's risks in people's having children of their own if it comes to that—they don't always turn out well. And then Nova Scotia is right close to the Island. It isn't as if we were getting him from England or the States. He can't be much different from ourselves.'

'Well, I hope it will turn out all right,' said Mrs. Rachel in a tone that plainly indicated her painful doubts. 'Only don't say I didn't warn you if he burns Green Gables down or puts strychnine in the well—I heard of a case over in New Brunswick where an orphan asylum child did that and the whole family died in fearful agonies. Only, it was a girl in that instance.'

'Well, we're not getting a girl,' said Marilla, as if poisoning wells were a purely feminine accomplishment and not to be dreaded in the case of a boy. 'I'd never dream of taking a girl to bring up. I wonder at Mrs. Alexander Spencer for doing it. But there, *she* wouldn't shrink from adopting a whole orphan asylum if she took it into her head.'

Mrs. Rachel would have liked to stay until Matthew came home with his imported orphan. But reflecting that it would be a good two hours at least before his arrival she concluded to go up the road to Robert Bell's and tell the news. It would certainly make a sensation second to none, and Mrs. Rachel dearly loved to make a sensation. So she took herself away, somewhat to Marilla's relief, for the latter felt her doubts and fears reviving under the influence of Mrs. Rachel's pessimism.

'Well, of all things that ever were or will be!' ejaculated Mrs. Rachel when she was safely out in the lane. 'It does really seem as if I must be dreaming. Well, I'm sorry for that poor young one and no mistake. Matthew and Marilla don't know anything about children and they'll expect him to be wiser and steadier than his own grandfather, if so be's he ever had a grandfather, which is doubtful. It seems uncanny to think of a child at Green Gables somehow; there's never been one there, for Matthew and Marilla were grown up when the new house was built—if they ever *were* children, which is hard to believe when one looks at them. I wouldn't be in that orphan's shoes for anything. My, but I pity him, that's what.'

So said Mrs. Rachel to the wild rose bushes out of the fulness of her heart; but if she could have seen the child who was waiting patiently at the Bright River station at that very moment her pity would have been still deeper and more profound.

Chapter II

Matthew Cuthbert is surprised

Matthew Cuthbert and the sorrel mare jogged comfortably over the eight miles to Bright River. It was a pretty road, running along between snug farmsteads, with now and again a bit of balsamy fir wood to drive through or a hollow where wild plums hung out their filmy bloom. The air was sweet with the breath of many apple orchards and the meadows sloped away in the distance to horizon mists of pearl and purple; while

'The little birds sang as if it were

The one day of summer in all the year.'

Matthew enjoyed the drive after his own fashion, except during the moments when he met women and had to nod to them— for in Prince Edward island you are supposed to nod to all and sundry you meet on the road whether you know them or not.

Matthew dreaded all women except Marilla and Mrs. Rachel; he had an uncomfortable feeling that the mysterious creatures were secretly laughing at him. He may have been quite right in thinking so, for he was an odd-looking personage, with an ungainly figure and long iron-gray hair that touched his stooping shoulders, and a full, soft brown beard which he had worn ever since he was twenty. In fact, he had looked at twenty very much as he looked at sixty, lacking a little of the grayness.

When he reached Bright River there was no sign of any train; he thought he was too early, so he tied his horse in the yard of the small Bright River hotel and went over to the station house. The long platform was almost deserted; the only living creature in sight being a girl who was sitting on a pile of shingles at the extreme end. Matthew, barely noting that it *was* a girl, sidled past her as quickly as possible without looking at her. Had he looked he could hardly have failed to notice the tense rigidity and expectation of her attitude and expression. She was sitting there waiting for something or somebody and, since sitting and waiting was the only thing to do just then, she sat and waited with all her might and main.

Matthew encountered the stationmaster locking up the ticket office preparatory to going home for supper, and asked him if the five-thirty train would soon be along.

'The five-thirty train has been in and gone half an hour ago,' answered that brisk official. 'But there was a passenger dropped off for you—a little girl. She's sitting out there on the shingles. I asked her to go into the ladies' waiting room, but she informed

me gravely that she preferred to stay outside. 'There was more scope for imagination,' she said. 'She's a case, I should say.'

'I'm not expecting a girl,' said Matthew blankly. 'It's a boy I've come for. He should be here. Mrs. Alexander Spencer was to bring him over from Nova Scotia for me.'

The stationmaster whistled.

'Guess there's some mistake,' he said. 'Mrs. Spencer came off the train with that girl and gave her into my charge. Said you and your sister were adopting her from an orphan asylum and that you would be along for her presently. That's all I know about it—and I haven't got any more orphans concealed hereabouts.'

'I don't understand,' said Matthew helplessly, wishing that Marilla was at hand to cope with the situation.

'Well, you'd better question the girl,' said the stationmaster carelessly. 'I dare say she'll be able to explain— she's got a tongue of her own, that's certain. Maybe they were out of boys of the brand you wanted.'

He walked jauntily away, being hungry, and the unfortunate Matthew was left to do that which was harder for him than bearding a lion in its den—walk up to a girl—a strange girl—an orphan girl—and demand of her why she wasn't a boy. Matthew groaned in spirit as he turned about and shuffled gently down the platform towards her.

She had been watching him ever since he had passed her and she had her eyes on him now. Matthew was not looking at her and would not have seen what she was really like if he had been, but an ordinary observer would have seen this: A child of about eleven, garbed in a very short, very tight, very ugly dress of yellowish-gray wincey. She wore a faded brown sailor hat and beneath the hat, extending down her back, were two braids of very thick, decidedly red hair. Her face was small, white and thin, also much freckled; her mouth was large and so were her eyes, which looked green in some lights and moods and gray in others.

So far, the ordinary observer; an extraordinary observer might have seen that the chin was very pointed and pronounced; that the big eyes were full of spirit and vivacity; that the mouth was sweet-lipped and expressive; that the forehead was broad and full; in short, our discerning extraordinary observer might have concluded that no commonplace soul inhabited the body of this stray womanchild of whom shy Matthew Cuthbert was so ludicrously afraid.

Matthew, however, was spared the ordeal of speaking first, for as soon as she concluded that he was coming to her she stood up, grasping with one thin brown hand the handle of a shabby, old-fashioned carpet-bag; the other she held out to him.

‘I suppose you are Mr. Matthew Cuthbert of Green Gables?’ she said in a peculiarly clear, sweet voice. ‘I’m very glad to see you. I was beginning to be afraid you weren’t coming for me and I was imagining all the things that might have happened to prevent you. I had made up my mind that if you didn’t come for me to-night I’d go down the track to that big wild cherry-tree at the bend, and climb up into it to stay all night. I wouldn’t be a bit afraid, and it would be lovely to sleep in a wild cherry-tree all white with bloom in the moonshine, don’t you think? You could imagine you were dwelling in marble halls, couldn’t you? And I was quite sure you would come for me in the morning, if you didn’t to-night.’

Matthew had taken the scrawny little hand awkwardly in his; then and there he decided what to do. He could not tell this child with the glowing eyes that there had been a mistake; he would take her home and let Marilla do that. She couldn’t be left at Bright River anyhow, no matter what mistake had been made, so all questions and explanations might as well be deferred until he was safely back at Green Gables.

‘I’m sorry I was late,’ he said shyly. ‘Come along. The horse is over in the yard. Give me your bag.’

‘Oh, I can carry it,’ the child responded cheerfully. ‘It isn’t heavy. I’ve got all my worldly goods in it, but it isn’t heavy. And if it isn’t carried in just a certain way the handle pulls out—so I’d better keep it because I know the exact knack of it. It’s an extremely old carpet-bag. Oh, I’m very glad you’ve come, even if it would have been nice to sleep in a wild cherry-tree. We’ve got to drive a long piece, haven’t we? Mrs. Spencer said it was eight miles. I’m glad because I love driving. Oh, it seems so wonderful that I’m going to live with you and belong to you. I’ve never belonged to anybody—not really. But the asylum was the worst. I’ve only been in it four months, but that was enough. I don’t suppose you ever were an orphan in an asylum, so you can’t possibly understand what it is like. It’s worse than anything you could imagine. Mrs. Spencer said it was wicked of me to talk like that, but I didn’t mean to be wicked. It’s so easy to be wicked without knowing it, isn’t it? They were good, you know—the asylum people. But there is so little scope for the imagination in an asylum—only just in the other orphans. It was pretty interesting to imagine things about them—to imagine that perhaps the girl

who sat next to you was really the daughter of a belted earl, who had been stolen away from her parents in her infancy by a cruel nurse who died before she could confess. I used to lie awake at nights and imagine things like that, because I didn't have time in the day. I guess that's why I'm so thin—I *am* dreadful thin, ain't I? There isn't a pick on my bones. I do love to imagine I'm nice and plump, with dimples in my elbows.'

With this Matthew's companion stopped talking, partly because she was out of breath and partly because they had reached the buggy. Not another word did she say until they had left the village and were driving down a steep little hill, the road part of which had been cut so deeply into the soft soil, that the banks, fringed with blooming wild cherry-trees and slim white birches, were several feet above their heads.

The child put out her hand and broke off a branch of wild plum that brushed against the side of the buggy.

'Isn't that beautiful? What did that tree, leaning out from the bank, all white and lacy, make you think of?' she asked.

'Well now, I dunno,' said Matthew.

'Why, a bride, of course—a bride all in white with a lovely misty veil. I've never seen one, but I can imagine what she would look like. I don't ever expect to be a bride myself. I'm so homely nobody will ever want to marry me— unless it might be a foreign missionary. I suppose a foreign missionary mightn't be very particular. But I do hope that some day I shall have a white dress. That is my highest ideal of earthly bliss. I just love pretty clothes. And I've never had a pretty dress in my life that I can remember—but of course it's all the more to look forward to, isn't it? And then I can imagine that I'm dressed gorgeously. This morning when I left the asylum I felt so ashamed because I had to wear this horrid old wincey dress. All the orphans had to wear them, you know. A merchant in Hopetown last winter donated three hundred yards of wincey to the asylum. Some people said it was because he couldn't sell it, but I'd rather believe that it was out of the kindness of his heart, wouldn't you? When we got on the train I felt as if everybody must be looking at me and pitying me. But I just went to work and imagined that I had on the most beautiful pale blue silk dress—because when you *are* imagining you might as well imagine something worth while—and a big hat all flowers and nodding plumes, and a gold watch, and kid gloves and boots. I felt cheered up right away and I enjoyed my trip to the Island with all my might. I wasn't a bit sick coming over in the boat. Neither was Mrs. Spencer although she generally is. She said she hadn't time to get sick, watching to

see that I didn't fall overboard. She said she never saw the beat of me for prowling about. But if it kept her from being seasick it's a mercy I did prowl, isn't it? And I wanted to see everything that was to be seen on that boat, because I didn't know whether I'd ever have another opportunity. Oh, there are a lot more cherry-trees all in bloom! This Island is the bloomiest place. I just love it already, and I'm so glad I'm going to live here. I've always heard that Prince Edward Island was the prettiest place in the world, and I used to imagine I was living here, but I never really expected I would. It's delightful when your imaginations come true, isn't it? But those red roads are so funny. When we got into the train at Charlottetown and the red roads began to flash past I asked Mrs. Spencer what made them red and she said she didn't know and for pity's sake not to ask her any more questions. She said I must have asked her a thousand already. I suppose I had, too, but how you going to find out about things if you don't ask questions? And what *does* make the roads red?

'Well now, I dunno,' said Matthew.

'Well, that is one of the things to find out sometime. Isn't it splendid to think of all the things there are to find out about? It just makes me feel glad to be alive—it's such an interesting world. It wouldn't be half so interesting if we know all about everything, would it? There'd be no scope for imagination then, would there? But am I talking too much? People are always telling me I do. Would you rather I didn't talk? If you say so I'll stop. I can *stop* when I make up my mind to it, although it's difficult.'

Matthew, much to his own surprise, was enjoying himself. Like most quiet folks he liked talkative people when they were willing to do the talking themselves and did not expect him to keep up his end of it. But he had never expected to enjoy the society of a little girl. Women were bad enough in all conscience, but little girls were worse. He detested the way they had of sidling past him timidly, withsidewise glances, as if they expected him to gobble them up at a mouthful if they ventured to say a word. That was the Avonlea type of well-bred little girl. But this freckled witch was very different, and although he found it rather difficult for his slower intelligence to keep up with her brisk mental processes he thought that he 'kind of liked her chatter.' So he said as shyly as usual:

'Oh, you can talk as much as you like. I don't mind.'

'Oh, I'm so glad. I know you and I are going to get along together fine. It's such a relief to talk when one wants to and not be told that children should be seen and not heard. I've

had that said to me a million times if I have once. And people laugh at me because I use big words. But if you have big ideas you have to use big words to express them, haven't you?'

'Well now, that seems reasonable,' said Matthew.

'Mrs. Spencer said that my tongue must be hung in the middle. But it isn't—it's firmly fastened at one end. Mrs. Spencer said your place was named Green Gables. I asked her all about it. And she said there were trees all around it. I was gladder than ever. I just love trees. And there weren't any at all about the asylum, only a few poor weeny-teeny things out in front with little whitewashed cagey things about them. They just looked like orphans themselves, those trees did. It used to make me want to cry to look at them. I used to say to them, 'Oh, you *poor* little things! If you were out in a great big woods with other trees all around you and little mosses and Junebells growing over your roots and a brook not far away and birds singing in you branches, you could grow, couldn't you? But you can't where you are. I know just exactly how you feel, little trees.' I felt sorry to leave them behind this morning. You do get so attached to things like that, don't you? Is there a brook anywhere near Green Gables? I forgot to ask Mrs. Spencer that.'

'Well now, yes, there's one right below the house.'

'Fancy. It's always been one of my dreams to live near a brook. I never expected I would, though. Dreams don't often come true, do they? Wouldn't it be nice if they did? But just now I feel pretty nearly perfectly happy. I can't feel exactly perfectly happy because—well, what color would you call this?'

She twitched one of her long glossy braids over her thin shoulder and held it up before Matthew's eyes. Matthew was not used to deciding on the tints of ladies' tresses, but in this case there couldn't be much doubt.

'It's red, ain't it?' he said.

The girl let the braid drop back with a sigh that seemed to come from her very toes and to exhale forth all the sorrows of the ages.

'Yes, it's red,' she said resignedly. 'Now you see why I can't be perfectly happy. Nobody could who has red hair. I don't mind the other things so much—the freckles and the green eyes and my skinniness. I can imagine them away. I can imagine that I have a beautiful rose-leaf complexion and lovely starry violet eyes. But I *cannot* imagine that red hair away. I do my best. I think to myself, 'Now my hair is a glorious black, black as the raven's wing.' But all the time I *know* it is just plain red and it breaks my heart. It will

be my lifelong sorrow. I read of a girl once in a novel who had a lifelong sorrow but it wasn't red hair. Her hair was pure gold rippling back from her alabaster brow. What is an alabaster brow? I never could find out. Can you tell me?'

'Well now, I'm afraid I can't,' said Matthew, who was getting a little dizzy. He felt as he had once felt in his rash youth when another boy had enticed him on the merry-go-round at a picnic.

'Well, whatever it was it must have been something nice because she was divinely beautiful. Have you ever imagined what it must feel like to be divinely beautiful?'

'Well now, no, I haven't,' confessed Matthew ingenuously.

'I have, often. Which would you rather be if you had the choice—divinely beautiful or dazzlingly clever or angelically good?'

'Well now, I—I don't know exactly.'

'Neither do I. I can never decide. But it doesn't make much real difference for it isn't likely I'll ever be either. It's certain I'll never be angelically good. Mrs. Spencer says—oh, Mr. Cuthbert! Oh, Mr. Cuthbert!! Oh, Mr. Cuthbert!!!'

That was not what Mrs. Spencer had said; neither had the child tumbled out of the buggy nor had Matthew done anything astonishing. They had simply rounded a curve in the road and found themselves in the 'Avenue.'

The 'Avenue,' so called by the Newbridge people, was a stretch of road four or five hundred yards long, completely arched over with huge, wide-spreading apple-trees, planted years ago by an eccentric old farmer. Overhead was one long canopy of snowy fragrant bloom. Below the boughs the air was full of a purple twilight and far ahead a glimpse of painted sunset sky shone like a great rose window at the end of a cathedral aisle.

Its beauty seemed to strike the child dumb. She leaned back in the buggy, her thin hands clasped before her, her face lifted rapturously to the white splendor above. Even when they had passed out and were driving down the long slope to Newbridge she never moved or spoke. Still with rapt face she gazed afar into the sunset west, with eyes that saw visions trooping splendidly across that glowing background. Through Newbridge, a bustling little village where dogs barked at them and small boys hooted and curious faces peered from the windows, they drove, still in silence. When three more miles had dropped away behind them the child had not spoken. She could keep silence, it was evident, as energetically as she could talk.

‘I guess you’re feeling pretty tired and hungry,’ Matthew ventured to say at last, accounting for her long visitation of dumbness with the only reason he could think of. ‘But we haven’t very far to go now—only another mile.’

She came out of her reverie with a deep sigh and looked at him with the dreamy gaze of a soul that had been wondering afar, star-led.

‘Oh, Mr. Cuthbert,’ she whispered, ‘that place we came through—that white place—what was it?’

‘Well now, you must mean the Avenue,’ said Matthew after a few moments’ profound reflection. ‘It is a kind of pretty place.’

‘Pretty? Oh, *pretty* doesn’t seem the right word to use. Nor beautiful, either. They don’t go far enough. Oh, it was wonderful—wonderful. It’s the first thing I ever saw that couldn’t be improved upon by imagination. It just satisfies me here’—she put one hand on her breast—‘it made a queer funny ache and yet it was a pleasant ache. Did you ever have an ache like that, Mr. Cuthbert?’

‘Well now, I just can’t recollect that I ever had.’

‘I have it lots of time—whenever I see anything royally beautiful. But they shouldn’t call that lovely place the Avenue. There is no meaning in a name like that. They should call it—let me see—the White Way of Delight. Isn’t that a nice imaginative name? When I don’t like the name of a place or a person I always imagine a new one and always think of them so. There was a girl at the asylum whose name was Hepzibah Jenkins, but I always imagined her as Rosalia DeVere. Other people may call that place the Avenue, but I shall always call it the White Way of Delight. Have we really only another mile to go before we get home? I’m glad and I’m sorry. I’m sorry because this drive has been so pleasant and I’m always sorry when pleasant things end. Something still pleasanter may come after, but you can never be sure. And it’s so often the case that it isn’t pleasanter. That has been my experience anyhow. But I’m glad to think of getting home. You see, I’ve never had a real home since I can remember. It gives me that pleasant ache again just to think of coming to a really truly home. Oh, isn’t that pretty!’

They had driven over the crest of a hill. Below them was a pond, looking almost like a river so long and winding was it. A bridge spanned it midway and from there to its lower end, where an amber-hued belt of sand-hills shut it in from the dark blue gulf beyond, the water was a glory of many shifting hues—the most spiritual shadings of crocus and rose and ethereal green, with other elusive tintings for which no name has ever been found.

Above the bridge the pond ran up into fringing groves of fir and maple and lay all darkly translucent in their wavering shadows. Here and there a wild plum leaned out from the bank like a white-clad girl tip-toeing to her own reflection. From the marsh at the head of the pond came the clear, mournfully-sweet chorus of the frogs. There was a little gray house peering around a white apple orchard on a slope beyond and, although it was not yet quite dark, a light was shining from one of its windows.

‘That’s Barry’s pond,’ said Matthew.

‘Oh, I don’t like that name, either. I shall call it—let me see—the Lake of Shining Waters. Yes, that is the right name for it. I know because of the thrill. When I hit on a name that suits exactly it gives me a thrill. Do things ever give you a thrill?’

Matthew ruminated.

‘Well now, yes. It always kind of gives me a thrill to see them ugly white grubs that spade up in the cucumber beds. I hate the look of them.’

‘Oh, I don’t think that can be exactly the same kind of a thrill. Do you think it can? There doesn’t seem to be much connection between grubs and lakes of shining waters, does there? But why do other people call it Barry’s pond?’

‘I reckon because Mr. Barry lives up there in that house. Orchard Slope’s the name of his place. If it wasn’t for that big bush behind it you could see Green Gables from here. But we have to go over the bridge and round by the road, so it’s near half a mile further.’

‘Has Mr. Barry any little girls? Well, not so very little either—about my size.’

‘He’s got one about eleven. Her name is Diana.’

‘Oh!’ with a long indrawing of breath. ‘What a perfectly lovely name!’

‘Well now, I dunno. There’s something dreadful heathenish about it, seems to me. I’d ruther Jane or Mary or some sensible name like that. But when Diana was born there was a schoolmaster boarding there and they gave him the naming of her and he called her Diana.’

‘I wish there had been a schoolmaster like that around when I was born, then. Oh, here we are at the bridge. I’m going to shut my eyes tight. I’m always afraid going over bridges. I can’t help imagining that perhaps just as we get to the middle, they’ll crumple up like a jack-knife and nip us. So I shut my eyes. But I always have to open them for all when I think we’re getting near the middle. Because, you see, if the bridge *did* crumple up I’d want to *see* it crumple. What a jolly rumble it makes! I always like the rumble part of it. Isn’t it splendid there are so many things to like in this world? There we’re over.

Now I'll look back. Good night, dear Lake of Shining Waters. I always say good night to the things I love, just as I would to people I think they like it. That water looks as if it was smiling at me.'

When they had driven up the further hill and around a corner Matthew said:

'We're pretty near home now. That's Green Gables over—'

'Oh, don't tell me,' she interrupted breathlessly, catching at his partially raised arm and shutting her eyes that she might not see his gesture. 'Let me guess. I'm sure I'll guess right.'

She opened her eyes and looked about her. They were on the crest of a hill. The sun had set some time since, but the landscape was still clear in the mellow afterlight. To the west a dark church spire rose up against a marigold sky. Below was a little valley and beyond a long, gently-rising slope with snug farmsteads scattered along it. From one to another the child's eyes darted, eager and wistful. At last they lingered on one away to the left, far back from the road, dimly white with blossoming trees in the twilight of the surrounding woods. Over it, in the stainless southwest sky, a great crystal-white star was shining like a lamp of guidance and promise.

'That's it, isn't it?' she said, pointing.

Matthew slapped the reins on the sorrel's back delightedly.

'Well now, you've guessed it! But I reckon Mrs. Spencer described it so's you could tell.'

'No, she didn't—really she didn't. All she said might just as well have been about most of those other places. I hadn't any real idea what it looked like. But just as soon as I saw it I felt it was home. Oh, it seems as if I must be in a dream. Do you know, my arm must be black and blue from the elbow up, for I've pinched myself so many times today. Every little while a horrible sickening feeling would come over me and I'd be so afraid it was all a dream. Then I'd pinch myself to see if it was real—until suddenly I remembered that even supposing it was only a dream I'd better go on dreaming as long as I could; so I stopped pinching. But it *is* real and we're nearly home.'

With a sigh of rapture she relapsed into silence. Matthew stirred uneasily. He felt glad that it would be Marilla and not he who would have to tell this waif of the world that the home she longed for was not to be hers after all. They drove over Lynde's Hollow, where it was already quite dark, but not so dark that Mrs. Rachel could not see them from her window vantage, and up the hill and into the long lane of Green Gables. By the time they

arrived at the house Matthew was shrinking from the approaching revelation with an energy he did not understand. It was not of Marilla or himself he was thinking of the trouble this mistake was probably going to make for them, but of the child's disappointment. When he thought of that rapt light being quenched in her eyes he had an uncomfortable feeling that he was going to assist at murdering something—much the same feeling that came over him when he had to kill a lamb or calf or any other innocent little creature.

The yard was quite dark as they turned into it and the poplar leaves were rustling silkily all round it.

‘Listen to the trees talking in their sleep,’ she whispered, as he lifted her to the ground. ‘What nice dreams they must have!’

Then, holding tightly to the carpet-bag which contained ‘all her worldly goods,’ she followed him into the house.